Nummer 26 Donderdag 30 Juni 1932 32ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

AFWEZIG.

De Algemeen Secretaris is gedurende de maand Juli afwezig.

CRISIS-STEUNCOMITÉ VOOR NED.-INDIË.

In de overtuiging, dat een centrale organisatie hier te lande van practisch nut zou kunnen zijn in het belang van de talrijke door den crisisnood getroffen gezinnen onder de verschillende bevolkingsgroepen van Ned.-Indië, heeft zich onder leiding van den heer Ch. J. I. M. Welter, oud-Minister van Koloniën en oud-Vice-President van den Raad van Indië, te 's-Gravenhage een Crisis-Steuncomité voor Indië gevormd.

Het Comité stelt zich gaarne beschikbaar voor het in ontvangst nemen van gelden ter overmaking aan het Centraal Comité voor steun aan werkloozen te Batavia, opgericht in December 1930 onder voorzitterschap van het Lid van den Raad van Indië, den heer L. H. W. van Sandick.

Van de ontvangen geldelijke bijdragen zal in de dagbladen verantwoording worden afgelegd.

's Gravenhage, 26 April 1932.

Het Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië,

Ch. J. I. M. Welter, oud-Minister van Koloniën en oud-Vice-President van den Raad van N.-I., voorzitter;

Mr. A. Neytzell de Wilde, oud-voorzitter van den Volksraad in N.-I., Hoofd van de 1ste afd. van het Departement van Koloniën, onder-voorzitter;

R. Zuyderhoff, Lid van de Algemeene Rekenkamer, Algemeen Voorzitter van de vereeniging „Oost en West”, commissaris;

F. H. Zeydel, oud-afdeelingshoofd bij de Koninklijke Paketvaart Mij., oud-Lid van den Volksraad, onder-voorzitter van het Hoofdbestuur der vereeniging „Indo-Europeesch Verbond”, commissaris;

J. M. van Valkenburg, oud-onderdirecteur van het Departement van Gouvernements-Bedrijven in N.-I., penningmeester;

J. Th. Petrus Blumberger, oud-N.-I. Bestuursambtenaar, Hoofd van het kabinet van den Minister van Koloniën, secretaris.

Gironummer van het comité: 198000.

De omstandigheid dat het Crisis-Comité voor Ned.-Indië thans ingesteld geworden is, geeft het Hoofdbestuur aanleiding zich tot de Besturen der afdeelingen onzer vereeniging te wenden tot het inroepen hunner medewerking om het doel van dit Comité zooveel mogelijk te bevorderen.

Het Hoofdbestuur is van meening dat de wijze waarop die medewerking zou kunnen worden verleend — zelfstandig dan wel met bestaande of in het leven te roepen plaatselijke organisaties — aan het welnemen dier Besturen, dient te worden overgelaten.

Alleen zij aangeteekend dat, voor stortingen, behalve over het giro no. 198000 van het Comité, eventueel ook beschikt kan worden over dat van de Vereeniging „Oost en West”, no. 14574.

HET HOOFDBESTUUR.

Het Congres „Nederland Overzee”.

De opening door Prins Hendrik.

In de eerehal van het hoofdgebouw der Indische Tentoonstelling in Den Haag, heeft op 22 Juni j.l., de opening plaats gehad van het congres „Nederland Overzee” door prins Hendrik, in tegenwoordigheid van den oud-gouv.-generaal, mr. D. Fock, oud-min., dr. J. C. Koningsberger, burgemeester mr. Bosch ridder v. Rosenthal, den heer Van Kempen, oud-gouverneur van Sumatra's Oostkust, de leden van het Tentoonstellnigscomité, leden van het bestuur der vereeniging „Oost en West” en vele andere belangstellenden.

Men weet, dat de vereeniging „Oost en West” behoorde tot de voor de organisatie van dit congres samenwerkende vereenigingen.

De voorzitter van het congres, mr. A. B. Cohen Stuart, heette de aanwezigen welkom namens het congrescomité en sprak zijn voldoening uit over de betoonde belangstelling, vooral omdat het comité de overtuiging heeft, dat wie zich leden gevoelen van ons Nederlandsche volk en wier gevoel in deze tijden ook uitgaat naar Nederland over zee, op deze plaats en op dit oogenblik inderdaad bijeen behooren.

Op dit congres zullen geen juichtonen vernomen worden. Wie de gebeurtenissen in Oost en West gadeslaat, of deze nachtmerrie werkelijkheid kan zijn, of dan inderdaad een zoo groot deel van hetgeen daar in zooveel jaren, met zooveel inspanning en offers is opgebouwd, nu zoo opeens in puin en scherven kan zijn verkeerd. Het welvaartstoestel is helaas op tal van plaatsen ernstig beschadigd. De volksverzorging moet er op allerlei wijzen hevig onder lijden. En nog altijd ziet de toekomst er bedenkelijk uit.

Maar juist daarom gevoelen wij, aldus spr., ons gedrongen hier bijeen te zijn. Wij hopen, door dit congres te spreken tot het Nederlandsch volksgevoel en daarmee de bron te vinden van onze gezamenlijke kracht. Wij hopen mede, den stoot te kunnen geven tot de forsche inspanning van alle vermogens, die noodig zal zijn om de huidige moeilijkheden te overwinnen.

Oud-minister Welter sprak hierna o.m. het volgende:

Voor zeer velen van u, die een deel van hun leven hebben gewijd aan het dienen van ons land in zijn overzeesche gebieden, moet de gedachte, waarvan dit congres uitgaat, groote aantrekkelijkheid hebben.

Immers het beoogt de uitingen van Nederlandsche volkskracht in Oost- en West-Indië, in het licht te stellen en in een stelselmatig geheel hetgeen Nederland en Nederlanders in en voor de overzeesche gebieden hebben verricht te doen uitkomen, teneinde nog meer belangstelling voor die gebieden te wekken en zoo tevens den band tusschen het moederland en de overzeesche gewesten nog te versterken.

Er is in het Oosten een nieuwe wereld aan het groeien, nieuwe politieke en economische verhoudingen ontstaan, die haar invloed zullen doen gelden over de gansche aarde en hetgeen daar door gaat, zal van overwegenden invloed zijn op de toekomst van alle landen en volken.

Wij zijn ten nauwste bij dat proces betrokken en door den loop der feiten zullen wij gedwongen zijn een belangrijke rol te spelen in het nieuwe tijdperk van de geschiedenis, dat beginnen gaat.

In feite is ook in Nederlandsch-Indië het nieuwe tijdperk reeds ingetreden.

Ik weet niet welke voorlichting het meest bedenkelijk is, die van den onwetenden optimist of die van den wetenden defaitist, maar beide acht ik verwerpelijk.

Met onwetenden kan men moeilijk discussieeren en hun meening late men dus voor wat die is, maar den defaitist moet men bestrijden, omdat hij miskent de groote zedelijke en materieele kracht waarover het westen beschikt, de historische taak, die het op zich heeft genomen en omdat hij de revolutie en den chaos aanvaardt als uitkomst van het kenteren der tijden, instede van evolutie en ordening.

Onze taak in Indië vervolgde spr., eischt omzichtigheid en beleid, maar niet minder moed en kracht.

De heer Welter wees daarna op wat Nederland gedaan heeft voor de ontwikkeling in velerlei zin van de inheemsche bevolking.

Indië en Nederland beleven moeilijke tijden in financieel en economisch opzicht en de staatkundige

problemen, die zich aan en rondom den Stillen Oceaan voordoen, zijn van zoodanig aspect en voor de toekomst van ons land en van Indië beide van zooveel gewicht, dat zij het ernstigste beraad en de grootste omzichtigheid eischen, naast den moed die ons tenslotte nimmer ontbroken heeft, om de feiten onder de oogen te zien, zooals zij zijn en daaruit de consequenties te trekken, welke getrokken moeten worden.

Ik zou willen eindigen met de aanhaling van een woord van onze geëerbiedigde Vorstin, gesproken bij de opening van het derde jaarbeursgebouw te Utrecht, dat zoo volkomen toepasselijk is op de verhouding tusschen Nederland en Indië, zooals ik mij die voorstel, dat ik geen beteren slotzin voor mijn inleiding zou kunnen bedenken.

„Thans komt het er inderdaad op aan", zoo sprak Hare Majesteit, „te volharden en door te zetten en vervuld door een sterk bewustzijn van eenheid en saamhoorigheid, de moeilijkheden van het heden onder de oogen te zien, daarbij het beste gevende, waarover een ieder van ons beschikt."

Hierna verklaarde prins Hendrik met enkele woorden het congres voor geopend.

De verslagen van de verschillende voordrachten op dit congres gehouden, heeft men reeds in de dagbladen kunnen vinden.

De belangstelling voor deze voordrachten was verheugend groot.

Laatste spreker was de heer C. Lekkerker, oud-inspecteur van het inlandsch onderwijs in Ned.-Indië, die het onderwerp „Onderwijs" behandelde.

Spr. wees op drie wenschelijkheden ten opzichte van het onderwijs voor de inlandsche bevolking.

Er dient te worden gestreefd naar meer evenredigheid in de onderwijsbedeeling, welke evenredigheid door politieke en andere oorzaken is zoek geraakt.

De zorg voor het inlandsch onderwijs dient te worden toevertrouwd aan de provinciën op Java en de grootere, meer autonome bestuursgebieden, die op de buitengewesten zullen ontstaan.

Het onderwijs in het Nederlandsche voor inlanders, dient niet, zooals nu, te sterk te worden gekoppeld aan dat voor de Europeesche jeugd.

De waan, dat in dit opzicht reeds op 12 à 14-jarigen leeftijd een gelijkheid tusschen het Nederlandsche en het inlandsche kind zou zijn te bereiken, heeft veel kwaad gesticht en veel onverdiend leed aan het inlandsche kind bezorgd. Deze „concordantie" in eischen en leerplan voor Europeesche- en Hollandsch-inlandsche scholen is ook onnoodig, daar eerst bij het hooger onderwijs de scheiding der leerlingen naar hun moedertaal geheel is vervallen.

Slotwoord.

Na afloop van deze voordracht, heeft de congresvoorzitter, mr. A. B. Cohen Stuart, in een kort

woord uiting gegeven aan de voldoening; die de inrichters gevoelen over hetgeen is bereikt. Spr. dankte in de eerste plaats de sprekers. Zij hebben doen beseffen hoe naarstig de Nederlandsche onderzoekers een hun aanvankelijk geheel vreemde natuur, bevolking en maatschappij hebben waargenomen, hoe zij die waarnemingen hebben samengevat in wetenschappelijk begrip, hoe zij hun waarneming weer op andere wijze in kunstuitingen tot schoonheid verhieven. En dan is duidelijk geworden, hoe onze volkskracht zich niet tevreden stelde met waarneming en verwerking, doch ook streefde naar opheffing van de omgeving door krachtdadige inwerking.

Te midden van al deze uitingen van Nederlandsch pionierswerk is de crisis opgetreden als een geweldige storing en verstoring. Op dit congres is tot uiting gekomen ,dat de Nederlandsche pioniers zich nu met dringende verlangens naar Europa keeren in de hoop op spoedig herstel van de wereldharmonie. Het congres had niet tot taak de vraagstukken tot oplossing te brengen. Voorloopig is het voldoende, dat op die vraagstukken voor Indië duidelijk is gewezen. Het congres is rijk van inhoud geweest en de pers heeft daarmede nog een ruimeren kring bereikt.

Spr. sloot het congres met den hartgrondigen wensch, dat de woorden, hier gesproken, hun weg zullen vinden en hun werk zullen doen.

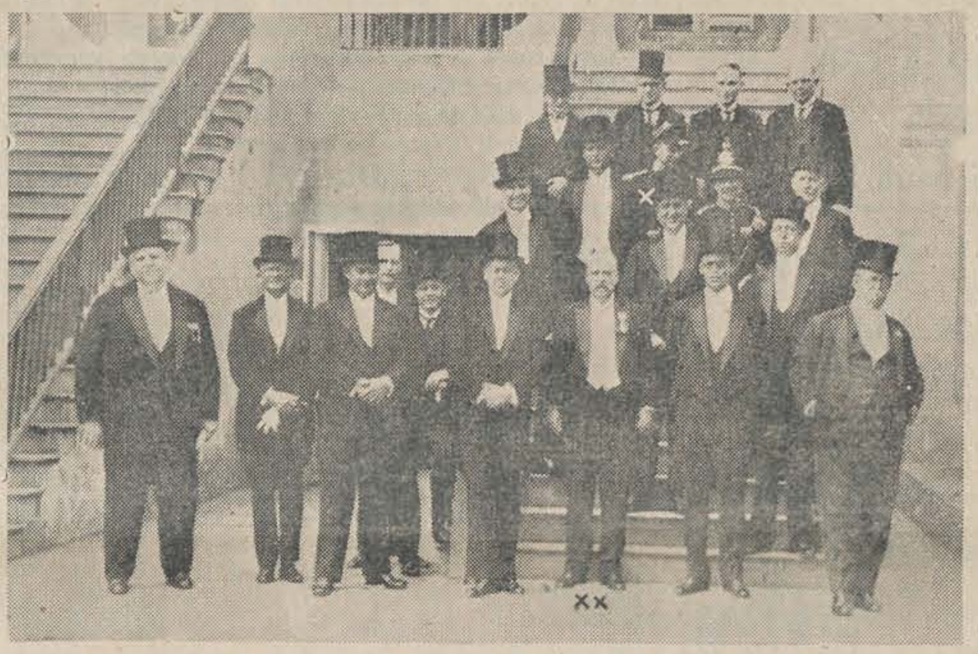
Onze West en de Indische Tentoonstelling in Den Haag.

Bewaren wij met voldoening de herinnering aan hetgeen de I.T.A. ons in Arnhem heeft geboden van de overzeesche gewesten, waarbij de West goed en overzichtelijk vertegenwoordigd was, zoodat het Nederlandsche volk eens een behoorlijk inzicht ontving van wat de gebiedsdeelen aan den anderen kant van den Oceaan, de Amerikaansche gewesten, voor het moederland beteekenen, de verwachting, dat de Indische Tentoonstelling iin onze Residentie, na de in Parijs behaalde triomfen, eveneens „Onze West" in goed beeld zouden brengen, zijn helaas niet beantwoord.

Wij oud-Westindisch-gasten, die na jaren arbeid in de West, waar wij onder even moeilijke omstandigheden als in de Oost, in een vreemde luchtstreek met volle toewijding van onze geestelijke en lichamelijke kracht hebben gearbeid en dikwijls het beste hebben gegeven, ervaren maar al te zeer, wanneer wij op jaren gekomen zijnde, in het moederland terugkeeren, hoe weinig het Nederlandsche volk met West-Indië heeft meegeleefd, behalve, wanneer er van opzienbarende overvallen of oproeren sprake was, waaraan de herinnering spoedig is verbleekt.

Kon weleer wel eens de klacht worden aangeheven, men kent de Oost niet, daarvan kan toch zeker tegenwoordig geen sprake meer zijn, al is het mogelijk en wenschelijk die belangstelling en kennis steeds te verrijken en een grootere plaats in het onderwijs te geven, zoodat het opkomend geslacht meer en meer doordrongen worde van de beteekenis van Indië voor het moederland, dat zonder die gebieden — zooals oud-minister Welter bij zijn diep gevoelde en belangrijke rede op 22 dezer deed uitkomen bij de opening van het Congres Nederland-Overzee — in economisch en politiek opzicht op verre niet de positie zou innemen onder de volkerengemeenschap, die het thans met zooveel waardigheid vervult.

De Koloriale Raad te Curaçao.

De opening van den Kolonialen Raad te Curaçao, door gouverneur Slobbe. Foto van de leden van den Kolonialen Raad: (x) gouverneur Slobbe, (xx) mr. Lansberg, voorzitter van den Raad, foto ons welwillend ter beschikking gesteld door dr. Van der Sleen, die nomenteel West-Indië bereist.

Aan de West wordt daarbij weinig gedacht, althans niet aan Suriname, want Curaçao heeft in de laatste tiental jaren een plaats als wereldhaven in West-Indië gekregen. Dankbaar mag dan wel worden gewag gemaakt van de voortdurende pogingen om de West in woord of geschrift onder de aandacht van het Nederlandsche publiek te brengen door een luttel aantal mannen, die daar gewerkt en gestreden hebben (vreemd is het, dat dit steeds in Nederland geborenen zijn, maar zelden of nooit zonen des lands, van Suriname of Curaçao).

En nu kom ik tot hetgeen aanleiding tot het schrijven van dit artikel was. *Onze West en de Indische Tentoonstelling*. Was de opzet geweest, dat *alleen* Oost-Indië's schatten zouden worden tentoongesteld, men zou dit hebben betreurd, en als een gemis hebben aangerekend. Nu dit niet het geval is, kunnen wij een klaagtoon aanheffen, dat West-Indië zoo onbeteekenend op de tentoonstelling vertegenwoordigd is. Vijftien regels vertellen ons op blz. 63 van de catalogus, wat er van de Westindische afdeeling te zien is. Met gespannen verwachting hebben wij deze bestudeerd. In de leiddraad, welke jkvr. dr. B. Elias, directrice van het Museum voor het Onderwijs heeft samengesteld, wordt in 48 bladzijden van de West geen woord gerept.

Wij gaan stilzwijgend de fout in het diorama voorbij, waarin de plantage van de Nederlandsche Handel Maatschappij „Marienburg" op den verkeërden oever van de Commewyne is aangebracht (heeft men dat nog niet ontdekt?) en dat de bevolking op één plaats als 148.500, op een andere als 151.350 wordt vermeld en het aantal Europeanen tot het groote getal van 4000 is opgevoerd, ook, dat de statistieken der voortbrengselen op het diorama nog de cijfers van 1930 aanwijzen (hadden die niet bijgewerkt kunnen worden voor 1931?), van de huisvlijt van beide gebiedsdeelen hebben wij niets bespeurd. Geen huisvlijtartikelen van Curaçao en Saba, geen huisvlijtvoorwerpen van Suriname, geen snijwerk van Boschnegers, geen aardewerk en weefwerk van de oorspronkelijke bevolking, de Indianen, hebben ons oog getroffen.

Nu zou men mij kunnen tegenwerpen, dat de bezitters daarvan, waarvan er in 's-Gravenhage toch zeker een groot aantal woonachtig zijn, die niet hebben aangeboden, maar het zal hun als mij zijn vergaan, die gemeend hebben, dat een verzoek om inzending of een oproeping om deze te mogen ontvangen, welke achterwege bleef, de overtuiging had gegeven, dat die in voldoende mate aanwezig zouden zijn, om van beide gewesten een goed denkbeeld te geven, zooals dit op de ITA is geschied. De eigenaars daarvan zijn in Den Haag toch niet ver te zoeken. De verzameling daarvan zou zeker wel een heele zaal hebben kunnen vullen en een keuze eruit zou zelfs daaruit hebben moeten plaats gehad.

Met voldoening bezag ik de fraaie vitrine van den heer C. L. Tomson, de onvermoeide propagandist voor Surinaamsche citrusvruchten, op de galerij van het gebouw, waarin de commerciëele inzendingen zijn ondergebracht, maar ik vrees, dat velen er rakelings zijn langs geloopen en de sierlijk gerangschikte verzameling niet hebben bezichtigd. In de catalogus is zij zelfs niet vermeld!

Uit het voorgaande zal het den lezer duidelijk zijn, dat ik dankbaar was, toen mij de vraag gedaan werd mede te helpen aan de tentoonstelling: Boek en Krant, welke 18 dezer geopend is, zoodat ik daar inderhaast een en ander kon bijeenbrengen, wat over Suriname en Curaçao geschreven is. Kan Suriname niet bogen op een zoo uitgebreide literatuur op het gebied van belletrie na 1900 als Ned.-Indië, ik heb daarom een en ander van land- en volkenkunde eraan toegevoegd. De firma Nyhoff was zoo welwillend voor de tentoonstelling een volledige verzameling van de West-Indische Gids, 12 jaargangen (13 deelen) af te staan, welke opeengestapeld, een eerbiedwaardige toren vormen. Van het Stammuseum van het Algemeen Nederlandsch Verbond, kreeg ik de krantenwanden in bruikleen, welke op verrassend duidelijke wijze de Nederlandsche Pers in de gebiedsdeelen in Oost- en West-Indië aantoonen.

Zoo zal de belangstellende bezoeker werken aantreffen van Helman (Lichtveld), mevrouw den Tex—Boissevain, Capelle, Van Blankensteyn, Wynaendts Francken, Van Kol, Staal, Menkman, Legêne, Fr. Realino, Carel Brensa, Weiss, Ivans, Aspinall, Ahibrinck, Leys, The South American Handbook, Chambers, enz. en de platenalbums van Suriname en Curaçao(*), tezamen een 28-tal werken.

Op het gebied van de krant kon ik een viertal oude nummers afstaan, zooals de eerste krant welke in Suriname is verschenen, de Weeklyksche Woensdaagsche Surinaamsche Courant van 10 Augustus 1774 (niet 1794, zooals de dagbladen hebben gemeld), de Surinaamsche Nieuwsvertelder van 1792, de Surinaamsche Courant van 1792 en de Gazette de Surinam van 23 April 1792.

De vereeniging „Oost en West" zorgde voor een stel Surinaamsche en Curaçaosche kranten voor de leestafel.

Deze tentoonstelling „Boek en Krant" verheugt zich in een groote belangstelling en de West krijgt daarbij zijn rechtmatig deel.

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

(*) Onze West in Beeld en Woord van den heer Oudschans Dentz en Herman Jacobs en het Album Curaçao van de firma Sluyter (Redactie).

Het gedenkboek van Oost en West.

De heer Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. te Deventer, Lid van het Hoofdbestuur en Redacteur van Ons Gedenkboek, heeft de welwillendheid gehad ons toe te zenden afschriften van de brieven, houdende aanbieding van dat werk aan den Maarschalk Lyautey en diens antwoord daarop — met machtiging daarvan het gewenschte gebruik te maken. Wij hebben gemeend deze briefwisseling in het Kolon. Weekblad te moeten opnemen, overtuigd dat daarvan door onze leden met belangstelling zal worden kennis genomen.

HET HOOFDBESTUUR.

A son Excellence le Maréchal Lyautey
Commissaire général de l'Exposition Coloniale
Paris.

En ma qualité de rédacteur du livre d'or de la participation néerlandaise à l'Exposition Coloniale Internationale, dont Vous fûtes l'incomparable commissaire-général, j'ai l'honneur de Vous présenter ci-joint un exemplaire de ce livre.

L'association coloniale „Oost en West" qui édite ce livre se sent heureux et honoré de pouvoir Vous le présenter essayant ainsi d'exprimer toute sa reconnaissance pour le grand intérêt que Vous avez montré pour la section néerlandaise de l'Exposition.

C'est surtout avec un sentiment de joie, qui adoucit notre douleur, que nous nous rappelons Votre intérêt lors de l'incendie qui frappa si malheureusement notre section et la grande part que Vous aussi avez prise dans la reconstruction.

J'espère que Vous voudrez accepter cet exemplaire comme témoignage d'appréciation pour Votre travail magnifique.

Je Vous prie, Excellence, de bien vouloir agréer l'expression de mon profond respect.

(w. g.) H. H. ZEIJLSTRA FZN.

Exposition Coloniale Internationale de Paris — 1931.
(Colonies et pays d'outremer).
Grand Palais Porte C
(Paris VIII E). Paris, le 15 Juin 1932.
Le Maréchal Lyautey
Commissaire Général.

Monsieur,

C'est avec le plus vif intérêt que j'ai pris connaissance du beau Livre d'Or que vous avez eu l'heureuse idée de consacrer à l'incomparable Section néerlandaise à l'Exposition Coloniale Internationale.

Il demeurera pour moi un souvenir particulièrement précieux de la *double* participation, à cette manifestation, de votre Pays, qui a su, une fois de plus, faire éclater aux yeux du monde, en même temps que son admirable oeuvre coloniale, la maîtrise de sa technique et son indomptable ténacité.

Avec mes plus vifs remerciements, je vous prie d'agréer, Monsieur, l'assurance de ma considération la plus distinguée.

(w.g.) LYAUTEY.

Monsieur H. H. Zeijlstra Fzn.
Singel 1,
Deventer (Pays-Bas).

Een nieuw van Heutsz-monument

Onthulling en overdracht van het Van Heutsz-monument te Koeta Radja.

Maandag 6 Juni j.l., des morgens half tien, had te Koeta Radja de onthulling en overdracht plaats van het Van Heutsz-monument, zoo lezen wij in de per luchtpost ontvangen „Deli Crt." van 11 Juni j.l.

Deze onthulling werd door bijna alle militaire en civiele autoriteiten in groot tenue bijgewoond, terwijl verschillende Atjehsche hoofden en vele oudstrijders aanwezig waren. Ook van publieke zijde bestond groote belangstelling.

Nadat de troepen in carréformatie stonden opgesteld trad omstreeks halftien de heer A. H. Philips, gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden naar voren voor het uitspreken van de volgende rede:

Rede gouverneur.

Wij allen zijn hier te zamen gekomen om door onze tegenwoordigheid belangstelling te toonen voor de onthulling van een monument voor een der grootste zonen van ons Koninkrijk: Generaal Joannes Benedictus van Heutsz.

Het Comité, dat zich beijverd heeft de gedachtenis van Van Heutsz te eeren door een wijdsch gedenkteeken te Batavia op te richten, heeft gemeend, dat ook hier in Koeta-Radja een monument voor die groote figuur op zijn plaats zou zijn. Daartoe bestaat ook werkelijk alle aanleiding. Om tweeërlei redenen.

Ten eerste is Van Heutsz de man geweest die als officier Atjeh en de Atjehers dusdanig heeft leeren kennen, dat hij begreep welk middel alleen dienstig kon zijn om een eind te maken aan de zucht der bevolking, zoowel naar onderlinge oorlogen, als naar haar gedurende langen tijd volgehouden isolement. En nadat vele andere middelen tientallen jaren gefaald hadden, kreeg in 1898 Van Heutsz als Civiel en Militair Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden van de Regeering de gelegenheid zijn zienswijze in praktijk te brengen. En wij allen weten, hoe vanaf dat moment Atjeh en hare Onderhoorigheden in korten tijd tot rust gekomen zijn.

Daarmede was de grondslag gelegd voor de huidige en vooral, voor de toekomstige welvaart. En wijl een en ander onder zijn directe persoonlijke leiding geschiedde, wordt ten rechte Van Heutsz in de eerste plaats beschouwd als: „de groote man voor Atjeh", zoodat het gedenkteeken waarvoor wij thans staan, hier in Koeta Radja alleszins op zijn plaats is.

De tweede reden daartoe is echter het veel machtiger feit in Van Heutsz werkzaam leven. Want na aldus voor Atjeh, (de drempel der Buitengewesten) de wegen voor rijst en welvaart ontsloten te hebben, heeft Van Heutsz als Gouverneur-Generaal niet geschroomd om ook de vele andere nog niet ontsloten gedeelten der Buitengewesten te zegenen met absolutie ontsluiting, door ook deze niet langer aan eigen lot van despotische vexatie en verregaande achterlijkheid over te laten, maar allerwegen het Nederlandsche Gezag te vestigen en te doen eerbiedigen.

Aldus is Van Heutsz de man geweest, die het voormalige vrij onsamenhangende primitieve eilandenrijk der Buitengewesten, heeft weten op te bouwen tot één degelijk geheel. En daarmee heeft hij allerwegen de voor alles noodzakelijke grondslag voor welvaart en ontwikkeling gelegd.

Het Indië van thans is thans in Staatkundig, politiek, noch economisch opzicht langer te vergelijken met een labielen „gordel van Smaragden", maar is geworden een stabiel bouwwerk. Een machtig bouwwerk!

Het is geworden een fraai, goed gefundeerd paleis, dat zoowel uit- als inwendig een lust der oogen is voor allen die het voorrecht bezitten daarin te mogen vertoeven.

En opdat tot in lengte van eeuwen allen die dit grootste bouwwerk binnentreden er aan herinnerd zullen worden wie de Bouwmeester is geweest, werden gedenkteekenen opgericht: in de eerste plaats te Batavia, maar in de tweede plaats ook hier op den drempel der Buitengewesten, waar Generaal Van Heutsz zijn sporen zoo rijkelijk verdiende.

En hierbij verzoek ik thans over te gaan tot verwijdering van het omhulsel — hetgeen door den heer J. Boon geschiedde — en toon het stil getuigenis van het grootsche werk van een groot man, voor u en mij en voor al degenen die nà ons zijn zullen.

Moge dit monument bij voortduring, ook door ons aller nageslacht, in hooge eere worden gehouden!

Hierna wordt door het bataljonsmuziekkorps een gedeelte van het „Wilhelmus" gespeeld.

Als de muziek uitgespeeld is vervolgt de heer Philips zijn rede.

Mijnheer de voorzitter van het Stadsfonds van Koeta Radja.

Het is in overleg met uwe commissie geweest, dat besloten werd om dit monument na de onthulling aan u over te dragen, opdat door uwe commissie namens het huidige geslacht de noodige zorgen aan dit gedenkteeken zullen worden besteed en het zoodoende, ook door een keurig uiterlijk, voor zich zelve zal blijven spreken, dat het staat op den drempel van een paleis!

Namens het Van Heutsz-Comité draag ik het „Van Heutsz-monument" te Koeta radja aan u over, in het volle vertrouwen, dat het hiermee in veilige handen is.

Rede voorzitter Stadsfonds.

Nadat de gouverneur zijn rede beëindigd heeft, treedt de voorzitter van de commissie van beheer van het Stadsfonds, de heer mr. Van der Reijden naar voren, die de volgende rede houdt.

Ik beschouw het als een voorrecht namens de Commissie van Beheer van het Stadsfonds Koeta Radja dit monument van het Van Heutsz-Comité te mogen overnemen.

Ieder die zich goed bewust is wat van Heutsz — „de Groot Pacificator van Atjeh" gelijk de heer Van Kol na zijn reis door Atjeh Van Heutsz noemde — voor dit Gewest zoowel op politiek als economisch gebied gedaan heeft, zal bij het aanschouwen van zijn beeltenis in stilte dezen grooten Vaderlander een eeresaluut brengen.

Al heeft het tijdperk Van Heutsz niet het karakter gedragen van een in alle opzichten opbloeiend economisch leven in Atjeh en al moesten uiteraard de door het bestuur in dat tijdperk te nemen maatregelen in de eerste plaats gericht zijn op een verbetering en stabiliseering van de toestanden op politiek gebied, zoo is toch onder zijn bewind veel tot stand gekomen, dat zooal niet dadelijk, dan toch in de toekomst belangrijke vruchten zou afwerpen voor een verdere ontwikkeling van handel en nijverheid.

Zoo noem ik slechts: de doortrekking van de Atjehtram tot Langsa, de Europeesche mijnbouw, de groote uitbreiding van de bedrijven der Sabang Mij., de ontwikkeling van Sabang als handelsstation op den grooten zeeweg tusschen Europa en „Oost-Azië".

Alle lof breng ik hier aan den kunstenaar Theo van Rhijn, die erin slaagde de karakteristieke gelaatstrekken in steen uit te beitelen, en voorts een woord van dank aan den kapitein De Quant onder wiens deskundige leiding het monument op deze plaats met voortvarendheid werd opgericht, opdat u, gouverneur, vóór het nederleggen van uw ambt nog in de gelegenheid zoudt zijn het te onthullen.

Gouverneur! Namens het Stadsfonds Koeta Radja aanvaard ik gaarne het „Van Heutsz"-monument en u kunt ervan verzekerd zijn dat de Commissie van Beheer haar uiterste zorgen aan dit gedenkteeken zal wijden.

Als laatste spreker komt ds. I. Thenu naar voren, die in het Maleisch generaal Van Heutsz eveneens hulde brengt.

De Amsterdamsche Maatschappij voor Jonge Mannen en de crisis.

Het ontzaglijk wereldgebeuren van onzen tijd, de overgang naar nieuwe economische en sociale normen, brengt, door de aan allen opgelegde moeilijkheden en ellende, de menschheid een stap verder op den moeilijken weg naar den eindpaal der Eénheid, waarop zij zich zoo duidelijk, maar ook, zoo langzaam en met zooveel terugvallens voortbeweegt.

De naastenliefde groeit, en het besef van saamhoorigheid!

Het werken van de Amsterdamsche Maatschappij voor Jonge Mannen is er een uiting van.

Het sociaal werk dat de A. M. J. V. thans verricht ten bate van de Nederlandsch Indische crisisslachtoffers, lag buiten haar eigen lijn van werkzaamheid; zij nam het op, gedreven door hoog plichtsgevoel.

Zij verricht het goed.

Reeds kwamen door haar toedoen, in samenwerking met anderen, in Ned.-Indië, vier werkloozen-nederzettingen tot stand of zijn in gevorderden staat van voorbereiding.

Het zijn kleine kolonies, waar de noodlijdenden zeer eenvoudig onderdak vinden, zeer goedkoop leven kunnen, en den zegen genieten van te kunnen werken. Het zijn de producten van werkkracht en goede organisatie, uit de vereeniging van menschenliefde en plichtsgevoel geboren.

De A. M. J. V. wil gaarne vérder gaan, méér doen voor de Ned. Ind. crisisslachtoffers, ook hier in Holland.

De vereeniging „Oost en West" welke in de reeds bestaande organisatie van de A. M. V. J. een goed uitgangs- en steunpunt vindt voor het eigen, parallel loopend sociaal werk, heeft besloten met haar samen te werken.

Allen die hun humane gevoelens jegens den zwaarder getroffen naaste in daden willen omzetten, vinden in de A. M. V. J. het geschikte middel daartoe.

Veel geld zal nog noodig zijn, vóór allen geholpen kunnen worden die dringend hulp behoeven.

H. M. de Koningin ging voor met een gift van f 5000; de Regeering doet al het mogelijke.

Moge de Juni-circulaire van de A. M. V. J. beantwoord worden in den geest welken de tijden voorschrijven, door geven, geven, geven.

Haar gironummer is: 91713 van J. C. G. Nieuwenhuys te Aerdenhout.

De Jeugd en Indië.

Aan
de in Nederland verblijvende leden
van „Oost en West".

In het Koloniaal Weekblad van 23 Juni j.l. No. 25 plaatste het dagelijksch bestuur onzer Vereeniging onder bovenstaand hoofd eene aanbeveling aan de leden om met hunne kinderen of pupillen in den leeftijd van 12—15 jaar een bezoek te brengen aan de Koloniale tentoonstelling in den Haag en deze kinderen vervolgens in een kort opstel hunne indrukken te laten weergeven over dat bezoek. Zooals uit bovengenoemd No. van het Weekblad blijkt, acht het dagelijksch bestuur het belangstelling wekken bij onze jeugd voor onze gebiedsdeelen in Oost en West van veel belang en looft het ter aanmoediging van het bezoek en het maken van het opstel een tiental exemplaren van het Gedenkboek betreffende de deelneming van Nederland aan de Internationale Tentoonstelling te Parijs uit, voor de deelnemers, die de meest geslaagde opstellen zullen inzenden. Voor bijzonderheden daaromtrent moge worden verwezen naar bovengenoemd No. 25 van het Koloniaal Weekblad van dit jaar.

Namens het Dagelijksch Bestuur,
DE ALGEMEEN SECRETARIS.

Jaarverslagen.

Afdeeling „Het Gooi".

Aantal leden.

Op 1 Januari 1931 bedroeg het aantal leden 122 (incl. 13 leden, welke na 1 Oct. toetraden), gedurende het jaar bijgekomen 23 (incl. 6 leden na 1 Oct. '31), afgegaan 41, zoodat het aantal leden op 1 Januari l.l. 104 bedroeg. Deze achteruitgang is in hoofdzaak aan de minder gunstige tijden toe te schrijven.

Algemeene Vergadering.

Deze had plaats op 27 Februari 1931. De opkomst der leden was zeer matig. Besloten werd een informatiebureau op te richten in het belang van repatrieerenden en van hen, die naar Indië wenschen te vertrekken.

Bestuursvergaderingen.

Behalve van Juli tot October werden deze maandelijks gehouden. In de vergadering van 30 November werd met algemeene stemmen besloten, dat deze afdeeling zou trachten de belangen van Oud-Indischgasten en repatrieerenden, welke door de tijdsomstandigheden in moeilijkheid waren gekomen, te behartigen. Contact werd gezocht en verkregen met de naburige afdeelingen, welke met het plan instemden. Op voorstel van mr. Huges werd een manifest aan het H.B. gezonden, waarvan de inhoud bekend mag worden geacht, dat in het K.W. werd opgenomen. Verder wist het bestuur te bewerken, dat dr. E. R. de Vries zitting nam in het Nat. Crisis-comité, terwijl pogingen in het werk werden gesteld om tot nadere samenwerking met het H.B. en de afdeelingen te geraken.

Informatiebureau.

Deskundigen op verschillend gebied stelden zich beschikbaar tot het verstrekken van inlichtingen. Van deze gelegenheid werd tot nu toe slechts sporadisch gebruik gemaakt, hetgeen waarschijnlijk is toe te schrijven aan te weinig bekendheid.

Lezingen etc.

Gedurende dit jaar werd, in verband met de slechte tijdsomstandigheden, slechts een avond georganiseerd op 27 Januari, in samenwerking met de Vereeniging „Onze Vloot", welke eigenlijk ten doel had, gelden in te zamelen voor de slachtoffers van de Merapi-ramp. Aangezien bericht binnenkwam, dat reeds voldoende gelden waren ingezameld, werd hier verder van afgezien. Dr. Van Bemmelen gaf een interessante lezing over de Merapi, terwijl tot besluit het Gezelschap Speenhoff optrad.

Kasmiddelen.

Het saldo aan het eind van dit jaar bedroeg f 351.08 (na aftrek van f 224.—, welk bedrag aan het H.B. moet worden afgedragen). Slechts enkele leden bleven in gebreke de contributie te betalen, doch zullen hiertoe nogmaals worden aangezocht.

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

Vergaderingen.

In den loop van het verslagjaar vergaderde het bestuur onder afdeeling 11 maal ter bespreking van diverse te organiseeren avonden.

De algemeene vergadering van leden werd gehouden op 17 Januari 1930 in de Harmonie, waarin de aftredende bestuursleden werden herkozen.

Bestuur.

De samenstelling van het Bestuur bleef ook gedurende dit verslagjaar ongewijzigd.

Propaganda.

Ook gedurende 1931 weerde het bestuur zich duchtig en zag hare werkzaamheden met groot succes bekroond.

De volgende Oost en West-avonden werden georganiseerd:

13 Januari: Voordracht met lichtbeelden. Spreker: Luit.-Kol. J. J. Mackenzie; onderwerp: „Land en Volk van Suriname". Een mooi succes, een zeer goed bezette zaal.

20 Januari: Vertooning der film „Tropisch Toerisme", eigendom der Kon. Paketv. Maatij en voor dezen avond bereidwillig afgestaan.

Toen de treurige mare van de ontzettende ramp, veroorzaakt door de uitbarsting der Merapi bekend werd, besloot het bestuur in een spoedvergadering een Oost en West-avond te organiseeren, waarvan de netto opbrengst gestort zou worden in de kas van het Merapi-Comité. De keuze viel op bovengenoemde film. Het succes van dezen avond was overweldigend. In een paar dagen was de zaal in voorverkoop uitverkocht en des avonds aan de cassa verdrong zich het publiek om toch nog maar toegang te verkrijgen. Honderden moesten worden teleurgesteld. In de zaal werden bouquetjes, de „Merapibloem" verkocht, die grif werden afgenomen. D. N.V. Gema verzorgde geheel belangeloos het muzikale gedeelte met hare geluidsversterkers, de heer Petit was van Amsterdam overgekomen met krontjong- en gamelanplaten, terwijl de fa. Tetzner de te verkoopen bloemen als geschenk aanbood. De Groningsche pers opende een campagne om de menschen aan te sporen dezen avond niet te verzuimen en last but not least bood de directie der Harmonie hare groote zaal tegen zeer belangrijk verminderd tarief aan. Zooals gezegd het succes was enorm en den volgenden dag was ons bestuur in staat een rond bedrag van f 400.— aan het Merapi-comité af te dragen. Een woord van hartelijken dank willen wij hier nogmaals brengen aan allen, die zoo belangeloos hebben meegewerkt aan het welslagen van dezen avond.

28 Januari: Middagvoorstelling van de film Tropisch Toerisme.

Om de vele teleurgestelden in de gelegenheid te stellen deze film nog te zien, werd besloten dezen middag te organiseeren. Daar inmiddels gelden genoeg voor het Merapifonds waren binnengekomen en het Comité de inzameling had stop gezet, besloot het bestuur de netto opbrengst beschikbaar te stellen voor de ondersteuningsfondsen van de Vereeniging van oud O.-I.-onderofficieren „Madjoe" en die van oud-O.-I.-korporaals en ondergeschikten „Voorwaarts". Ook deze middag was een groot succes. Afgedragen kon worden aan Madjoe f 57 en aan Voorwaarts f 57.

24 Maart: voordracht gehouden door mr. dr. W. G. M. Schumann; onderwerp: „Wersтersch gezag en Oostersch Ontwaken."

Ook deze avond een volle zaal, aandachtig publiek, warm applaus en een groot succes voor Oost en West.

17 September: Vertooning der film „Tropisch Toerisme", speciaal voor ontspanning voor de militairen tijdens de herhalingsoefeningen. Deze avond is een duistere bladzijde in de geschiedenis onzer afdeeling van dit jaar. Gelukkig, zouden we haast zeggen, lekte hiervan niets naar buiten uit. Alhoewel de militaire commandant van ons garnizoen alle medewerking verleende, was deze avond een groote teleurstelling, want de belangstelling was minimaal. Ons bestuur besloot dan ook een dergelijke propaganda nimmer meer ter hand te nemen.

30 October: Voordracht met lichtbeelden. Spreker: mr. F. G. Schalkwijk; onderwerp: Curaçao en de Bovenwindsche eilanden.

Een volle zaal, een mooie voordracht en groote belangstelling. Een mooie avond voor ons bestuur. Jammer alleen maar, dat het Koloniaal Instituut geen betere en meer up to date lantaarnplaten over onze „West" heeft.

17 October: Vertooning der Mataram-film.

Ter leniging der nood, ontstaan door de algemeene malaise, besloot ons bestuur de netto opbrengst van dezen avond af te dragen aan het Nationaal Crisiscomité.

Een totaal uitverkochte zaal. Geen stoel, zelfs de voorste, bleef onbezet. Het succes voor „Oost en West" was weer enorm. Wederom stelde de

N.V. „Gema" hare geluidsversterkers en krontjong- en gamelangplaten geheel belangeloos ter beschikking, waarvoor wij haar hier nogmaals onzen hartelijken dank betuigen. Ofschoon ditmaal al onze leden met een huisgenoote vrijen toegang hadden, waren wij toch in staat aan het Nationaal Crisiscomité een bedrag van f 105.71 ter hand te stellen.

Het Nieuwsblad voor het Noorden plaatste als hoofd boven haar artikel over dezen avond „Een mooie geste van Oost en West."

Verder hadden onze leden nog toegang tot de volgende lezingen van het Kon. Aardrijksk. Genootschap, groep Groningen:

9 Januari: Voordracht met lichtbeelden; spreker dr. J. Botke. Onderwerp: „Van Leningrad tot Erivan."

20 Februari: Voordracht met lichtbeelden. Spreker: de heer Ph. C. Visser. Onderwerp: „De derde kara-korum expeditie.

23 Oct.: Voordracht met lichtbeelden. Spreker: prof. dr. H. A. Brouwer. Onderwerp: De jonge bodembewegingen in den Oost-Indischen Archipel.

Zooals men uit bovenstaande ziet is er niets te veel gezegd met de woorden „het bestuur heeft zich duchtig geweerd". En het heeft er geen spijt van, want de achtereenvolgens behaalde successen waren groot en gaven dus ruimschoots voldoening voor de vele voorbereidende werkzaamheden aan dergelijke avonden verbonden. De belangstelling in het werk van onze vereeniging groeit telken jare en dat toch is het doel van ons streven. „Oost en West" is geen vreemde klank meer in onze veste, ieder is vol waardeering voor onze Vereeniging.

Leden.

Het ledental groeit gestadig. Gelukkig heeft onze afdeeling geen ernstige gevolgen ondervonden van de heerschende malaise. Slechts enkele leden bedankten wegens de tijdsomstandigheden. Hieronder volgt een overzicht van het verloop onder onze leden:

Op 1 Januari 1931 telde onze afdeeling 107 leden, hiervan vielen af door overlijden, verhuizen en bedanken 10 leden rest 97 leden.

Aan de ledenlijst werden toegevoegd 6 leden, waarbij nog komen 16 donateurs, totaal 119 leden.

Toestand der Afdeeling.

Ons bestuur kan met voldoening op het afgeloopen jaar terug zien. Het heeft zich danig ingespannen, doch is beloond met groote belangstelling. Op dagen als 20 Januari en 19 October, ging „Oost en West" van mond tot mond en dat is wat wij wenschen. Wij hebben nu eenige reclame lantaarnplaten aangeschaft, die krachtdadig meewerken „Oost en West" bekend te maken. Evenals vorige jaren wil ik dit gedeelte van het jaarverslag niet besluiten zonder onze leden op te wekken onze propaganda te steunen, door zelf ook nieuwe leden aan te brengen.

Afdeeling Leiden.

Aangenaam is het uw secretaris ook in dit jaarverslag wederom te kunnen vermelden, dat in het afgeloopen jaar onzen leden wederom iets interessants is kunnen worden aangeboden.

Ditmaal organiseerde onze afdeeling een door den heer H. Martin, alg. secretaris van de K.L.M. te houden voordracht getiteld: „De Luchtweg Amsterdam—Batavia", waarbij lantaarnplaatjes en de z.g.n. „Postfilm" werden vertoond. Deze voordracht had 28 April j.l. in het Nutsgebouw alhier plaats, en ongetwijfeld zullen de vele aanwezigen van dien interessanten avond aangename herinneringen hebben behouden.

Voorts valt te vermelden, dat het laatste jaarcongres onzer vereeniging 20 Juni j.l. te dezer stede werd gehouden. Ons bestuur was derhalve met de regeling van het programma van dien dag belast. En wat de uitvoering van dat varieerend programma betreft, werd ons bestuur door het Hoofdbestuur daarvoor in een vleiend schrijven ten zeerste dank betuigd.

Voorts mocht uw secretaris na afloop van de Algemeene Vergadering, zelve op dien dag, naar aanleiding van het feit, dat hij dat jaar zijn 25-jarig onafgebroken secretariaat onzer afdeeling herdacht, uit handen van den voorzitter der vereeniging — en zulks uit naam van het Hoofdbestuur — de zilveren medaille der Vereeniging in ontvangst nemen. Zulks ging gepaard met het uiten van enkele woorden van waardeering voor hetgeen de secretaris in dat tijdvak voor de vereeniging had gedaan.

In ons bestuur werd de vacature, ontstaan door het vertrek van het lid, hetwelk de Studentenleden vertegenwoordigt, de heer Hangelbroek, voorzien door de benoeming als zoodanig van den heer de la Fuente.

Wat het aantal leden betreft, daarin ontstond sedert het vorige verslag geen wijziging. Evenals toen, bedraagt het nu 49. Wel hadden verscheidene leden bedankt en verhuisden enkelen naar elders, doch uw secretaris mocht zijn pogingen om eenige personen uit te noodigen tot het lidmaatschap toe te treden, met goeden uitslag bekroond zien. Dientengevolge kan de vermindering van het aantal gestuit worden.

De financieele toestand is gunstig; een vrij belangrijk bedrag kon op nieuwe rekening worden overgeschreven.

Afdeeling Nijmegen.

Op de op 31 Januari gehouden jaarlijksche algemeene vergadering, werden de aan de beurt van aftreden zijnde bestuursleden allen herkozen, zoodat in de samenstelling van het bestuur geen verandering werd aangebracht. Mevr. A. Mennega—Hulst en de heeren W. C. Camman en J. G. Lutz werden gekozen als reserve-leden van het afdeelingsbestuur. Na afloop van deze vergadering werd de Indische Legerfilm vertoond, die door den Commandant der Kol.-Reserve, den luit.-kolonel J. J. Barendsen, werd ingeleid.

Er werden in het afgeloopen jaar drie filmmiddagen gegeven in het Olympia-theater, vertoond werden het IIe en IIIe deel van de bekende Borneofilm van den heer H. F. Tillema, terwijl 24 Oct. eenige films vertoond werden van het Kol. Instituut, die in hoofdzaak betrekking hadden op de vlotten paalwoningen van de Moesi en Mahakam-rivier.

De heer J. C. Lamster, conservator van het Kol. Museum gaf hierbij eene korte historische en geografische toelichting.

Verder werden vier lezingen of causerieën met lichtbeelden gegeven en wel door:

1. Prof. dr. A. Pulle over den Plantengroei van onze koloniën.
2. Prof. dr. J. C. Sleeswijk: Reisindrukken van zijn bezoek aan Suriname en Curaçao.
3. den heer Johan Koning: De Europeesche samenleving in Indië.
4. den heer S. A. Reitsma: het Verkeerswezen in N.O.I.

De film-middagen trokken steeds veel belangstellenden, terwijl ook de avondbijeenkomsten met voordrachten en lichtbeelden, steeds goed bezocht waren. Een bewijs, dat het gebodene over het algemeen bij de leden in den smaak viel.

Op 10 Februari werd door het bestuur in de groote zaal van het Concertgebouw: „De Vereeniging" een Weldadigheids-avond ten behoeve van de slachtoffers van Natuurrampen in Ned.-Indië gegeven.

Het Nijm. vrijwilligerskorps, — dirigent de heer H. van den Berg — verleende belangeloos zijn medewerking, terwijl verder werd opgetreden door de familie Speenhoff. De bedoeling was de nettoopbrengst te bestemmen voor de slachtoffers van de Merapi-ramp. De opkomst van het publiek was echter gering, zoodat aan dit goede voornemen helaas geen uitvoering gegeven kon worden, en onze kas een belangrijk nadeelig saldo had te boeken.

In het afgeloopen jaar werden één algemeene en negen bestuursvergaderingen gehouden.

Bij den aanvang van dit jaar telde onze afdeeling 221 leden en 54 begunstigers. In den loop van het jaar mochten wij 38 nieuwe leden en 8 nieuwe begunstigers boeken; door vertrek, overlijden en bedanken verloren wij 39 leden, en 4 begunstigers, zoodat aan het einde van het verslagjaar de afdeeling bestond uit 182 leden en 50 begunstigers.

Van Week tot Week.

Van Maandag 20 tot Zondag 26 Juni.

De echtgenoote van den G. G. mevrouw De Jonge, treedt op als beschermvrouwe van het Centraal Comité tot steun aan werkloozen.

Het „Nederland Overzee congres", dat 24 dezer met een afscheidsthee besloten werd, heeft zich in een voortdurende, groote en oprechte belangstelling mogen verheugen. Typeerend daarvoor was de spontane uiting van een leeraar aan een lyceum, die het ten zeerste betreurde, dat een ruime gelegenheid ontbroken had, voor de leerlingen der hoogste klassen der middelbare scholen en gymnasia als ook *en vooral voor de leeraren, onderwijzers* der M. U. L. O., enz., om aan het congres te kunnen deelnemen. Hopelijk zal het vol ijverige congres-bestuur, aan wien onze hulde, bij een volgende gelegenheid de volle medewerking verkrijgen van het Dept. v. Onderwijs, die het ditmaal vergeefs ingeroepen heeft.

De Volksraadscommissie tot het bestudeeren van de positie van het College van Gedelegeerden, zal haar arbeid eerst aanvangen na afloop van de huidige zitting van den Volksraad.

In den Volksraad is geïnterpelleerd over de Mulo-contingenteering.

De gemachtigde der regeering voor onderwijs, prof. B. Schrieke, verklaart dat de regeering niet bereid is de maatregelen der contingenteering van het Mulo-onderwijs ongedaan te maken, aangezien zulks financieel niet verantwoord zou zijn. Uitstel een jaar zou *f* 800.000 kosten. In totaal zijn van de leerlingen, die zich met een Mulo-verklaring hebben aangemeld, 215 Inlandsche en Chineesche leerlingen en 175 Europeesche niet geplaatst, zoodat niet gesproken mag worden van schade aan duizenden kinderen toegebracht.

Verder werd in eersten termijn de wijziging van de verlofstractementen besproken.

De gemachtigde der regeering voor financiën deelt mee dat de regeering geen aanleiding vindt om een langeren overgangstermijn te stellen.

De voorzitter van het Indo-Europeesch Verbond, de heer F. H. de Hoog, is door den G. G. in audiëntie ontvangen ter bespreking van de contigenteering van het mulo-onderwijs.

De directeur van G. B., ir. D. de Iongh, vertrekt 15 Juli per vliegtuig naar Europa ter bespreking van een nauwer contact van het Int. Tin-Comité met het oog op een strengere restrictie.

*Naar verluidt zouden de plannen inzake de inkrim*ping van het leger omvatten: terugbrenging van het aantal escadrons *cavalerie* tot vier, opheffing van een afdeeling *artillerie*, terugbrenging van de *infanterie* tot vier regimenten elk van vier bataljons, waarvan twee bestemd voor politie- en marechausseediensten. Gevolg zal zijn opheffing van een divisiestaf, waardoor overcompleet zullen worden een generaal, twee kolonels en twee luitenant-kolonels, benevens een luitenant-kolonel der artillerie, een overste der cavalerie, plus vele kapiteins en luitenants.

De regeering blijkt niet ongenegen te voldoen aan den aandrang uit den kring van wachtgelders, wier actieve bezoldiging op zijn minst *f* 400 per maand bedraagt, om in de gelegenheid te worden gesteld op landskosten naar Nederland te vertrekken en na herplaatsing hun vollen tijd voor normaal verlof uit te dienen. In zeer voorloopig stadium van overweging verkeert een voorstel tot halveering van de periodieke wedde- en bevorderingsverhoogingen.

*Aan ambtenaren van circa 36-jarigen leeftijd zal ge*legenheid gegeven worden vervroegd verlof aan te vragen en eventueel op wachtgeld in Europa te blijven tot hun herplaatsing.

De Volksraad heeft de ordonnantie aangenomen tot tijdelijke vermindering van de verlofstractementen, met een amendement-Pastor (I. K. P.) tot invoering per 1 September.

De middelbare opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren te Probolinggo en Fort-de-Kock worden aan het einde van het schooljaar 1932/1933 tijdelijk opgeheven en de leerlingen overgebracht naar de scholen te Magelang en Bandoeng.

*De regeering heeft een commissie ingesteld tot onder*zoek van reclames van wegens ongeschiktheid ontslagen Pandhuispersoneel.

Besloten is, nog f 1 millioen te bezuinigen op de locale ressorten op Java.

Voor de beschikbare plaatsen op de K. M. A. te Breda zijn aangewezen de heeren: Geerlings, Gout, Horstink, De Jager, Kautz, Von Raesfeld Meyer, Statius Muller, Steen, Sybrandi, de Wit en Raden Didikartasasmita.

Op voorstel van het Volksraadslid Zuyderhoff worden 42 hectaren djatibosch op de Kawi aan veertig werklooze Indo-Europeanen afgestaan voor tuinen landbouwdoeleinden.

*Enkele kleine landbouwmaatschappijen hebben ont*heffing verzocht van de haciltanah aan de zelfbesturen. Een beslissing is nog niet genomen. Het blad meent dat de tegemoetkoming verleend zou kunnen worden op grond van de gunstige financieele positie der landschapskassen.

*In een 19 dezer gehouden bijeenkomst van vertegen*woordigers van Chineesche, Arabische en inlandsche vereenigingen is besloten tot oprichting van de Perserikatan Perkoempoelan Bangsa Azia (Federatie van vereenigingen van Aziaten).

*In een S. I.-vergadering te Malang heeft de heer Tjo*kroaminoto critiek geoefend op de verbreking van de grondhuurcontracten door de suikerindustrie. Het is nog niet zoo héél lang geleden, dat deze zelfde grondhuren, in deze en gelijk gestemde kringen, voorgesteld werden als een schreeuwend onrecht der „verdrukte" bevolking aangedaan ter wille van de machtige suikerindustrie! De Jogjasche sultanaatsvereeniging houdt 13 Juli een congres, waarin o.m. over landrentevermindering gesproken wordt.

Het Timorsch Verbond heeft besloten tot toetreding tot de nationalistische federatie.

De recherche te Medan heeft elf Chineezen gearresteerd wegens communistische propaganda, waarvan Singapore het centrum is, terwijl de politieke recherche te Tebingtinggi, Siantar en Tandjong

Balei zes Chineezen arresteerde wegens verspreiding van communistische pamfletten. Zij bleken in verbinding te staan met een te Penang gevestigde organisatie, welker doel is communistische propaganda ter Sumatra's Oostkust.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Kleine Nabetrachting over het Congres Nederland Overzee.

Als wij in deze rubriek van „Het Koloniaal Weekblad" even terugkomen op het driedaagsch Indisch Congres, dat verleden week op de Koloniale Tentoonstelling te 's-Gravenhage is gehouden, dan is 't zeker niet, omdat de besprekingen ook in ruime mate gewijd waren aan onderwerpen betreffende „Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt", in tegendeel, veeleer omdat wij, en wellicht ook enkele anderen met ons, het ten zeerste betreuren, dat daaraan toen niet wat meer aandacht is besteed, wijl het belang er van toch in zoo nauw verband staat met de meeste der behandelde zaken, welke zoo uitnemend door de verschillende deskundige sprekers op den voorgrond zijn gebracht.

In het bijzonder hebben wij dan 't oog op de inheemsche volkskunst van Indonesië, en speciaal het handwerk, dat daarbij zulk een belangrijke plaats inneemt, hetgeen door ons, Nederlanders, nog maar al te weinig wordt beseft en gewaardeerd.

De spreker, wiens onderwerp het meest dit punt raakte, was wel de heer *J. C. Lamster*, die een zeer interessante voordracht hield over: „Indisch-Tooneel, Muziek en Dans", doch, die tot onze verwondering, de daarbij toch zoo nauw betrokken handenarbeid, in den vorm van kleinkunst, geheel buiten beschouwing liet. Waarschijnlijk om niet te veel tijd in beslag te nemen, is hij meer uitsluitend op geschied- en volkenkundig terrein gebleven, daar wij overtuigd zijn, dat juist hij onder de weinige Nederlanders behoort, die ook aan dit onderdeel der volkskunst, een groote waarde, op onderscheiden gebied, toekent.

Anders zou een kenner als de heer Lamster, er bij zijn rede zeker op gewezen hebben, dat naast de bewondering, welke de Oostersche drie-eenheid: Tooneel, Muziek en Dans, bij ons Westerlingen wakker moet roepen, vooral ook het effect van de zoo hoogstaande handwerkskunst een voorname rol speelt. Zijn niet de costuums van alle dansers en danseressen ten tooneele, tot in de onderdeelen, door talentvolle kunstnijveren, uit de hand en in huisvlijt vervaardigd? Zoowel de schitterend-fraaie kleedingsstukken, als de fijnste sieraden, wapens en wat dies meer zij? Zijn niet de maskers der *Wajang-topeng*, de poppen der *wajang-golèk* en *-klitiek*, het werk van bekwame beeldhouwers in hout, onder wie menig groot kunstenaar schuilt?

En dan niet te vergeten: de talrijke, verschillende muziek-instrumenten, welke bij een *gamelan*-orkest behooren. Zijn die niet alle even zoovele bewijzen van een bewonderenswaardige volkskunst, welke groote, *daadwerkelijke* waardeering verdient van Nederlandsche zijde?

De beantwoording dezer vraag en hare noodzakelijke gevolgen, is van meer maatschappelijk — zoowel materieel, als geestelijk — belang, dan men zoo oppervlakkig misschien zou denken.

Het bestek onzer rubriek laat niet toe in bijzonderheden daarover uit te wijden, doch op enkele punten willen wij toch in verband met het gesprokenen hierover, het een en ander even aanstippen.

Terecht wees de voorzitter, mr. *A. B. Cohen Stuart* er op:

„Bij een vorige Indische Tentoonstelling, te Antwerpen, viel het mij op, dat door fraaie uitstallingen wel wat te veel geroemd werd op de stoffelijke voordeelen, die de overzeesche gewesten aan het moederland opleverden.

„Van de Parijsche Tentoonstelling herinner ik mij een aanschouwelijke voorstelling van de Indische landsinkomsten, letterlijk uitgebeeld als hoornen des overvloeds, waaruit de gouden en zilveren manten te voorschijn rinkelden. Op de tegenwoordige tentoonstelling zijn dergelijke uitstallingen achterwege gebleven, begrijpelijk, maar ook gelukkig.

„Want het stoffelijk voordeel is niet datgene, waarover wij ons het meest hebben te verheugen, als we denken aan Nederland over zee. Dan valt eerder te wijzen op de Nederlandsche zielskracht, die er tot uiting is gekomen. Dit innerlijke is voor ons volk het voornaamste, het onvergankelijke; de schat, die niet door roest of mot wordt aangetast. En van deze innerlijke kracht spreekt beter dan iets anders het Nederlandsche werk, dat over zee is verricht".

En dan vragen wij:

Behooren de genietingen op kunstgebied, welke ons, Nederlanders, door Indië worden geschonken, niet mede tot de heerlijkste „onstoffelijke voordeelen, waarover wij ons het meest hebben te verheugen"? Voor deze „zielsuitingen" der Indonesiërs past ons daarom de grootste waardeering, want dit *„innerlijke" is* het voornaamste, het onvergankelijke".

Wij zijn het volkomen eens met het betoog van *ir. J. J. G. E. Rückert*, die de Indische Landsfinanciën besprekend, tot de conclusie komt, dat Nederland thans ook groote geldelijke offers aan Indië moet brengen.

Aan het verslag zijner rede in „Het Vaderland" ontleenen wij de volgende slotwoorden:

„Spr. ontveinsde zich niet, dat men zal wijzen op den ongunstigen toestand van Nederlands financiën. Spreker is dit uiteraard bekend, hij heeft ook gelezen van het rapport Welter en de te verwachten tekorten. Maar onomstootelijk is het, dat het Nederlandsche budget thans zeer belangrijk sterker is dan het Indische. Een dergelijke steun zal Nederland offers kosten. Maar spr. brengt in herinnering, dat het Indische volk zich gedurende veel langer tijd en tot veel grooter bedragen (c.a. 850 mill.) opofferingen heeft getroost om Nederland van 'n financieelen débacle te redden.

„Spreker besluit met er op te wijzen, dat steun van het moederland geboden is:

1e. door Nederlands eigen belang doch

2e. ter nakoming van Nederlands plicht tot volbrenging van de eigen koloniale taak."

Wij zouden hieraan willen toevoegen:

Tot de volbrenging van Nederlands koloniale taak behoort óók de zorg voor de bevordering der volkskunst in al hare vertakkingen; ook dit is Nederlands plicht, mede in haar eigen belang. Het geld, daaraan besteed, zal Nederland en Indië, beide, in *alle* opzichten, dubbel en dwars, ten goede komen.

Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, en de Koningin-Moeder, hebben na de oprichting der Vereeniging „Oost en West" voor „Boeatan", nu bijna dertig jaar geleden, spontaan daadwerkelijk Hare Hooge sympathie betuigd voor het streven om de Indische *Volkskunst* in Nederlandsch-Indië te bevorderen, mede omdat deze, in huisvlijt beoefend, zulk een heilzamen invloed op het volk kan hebben.

Ook de Oostersche Groote: Gandhi, beschouwt het kunsthandwerk als een belangrijke factor tot volksontwikkeling.

Met deze voorbeelden voor oogen, lijkt 't ons, dat het een goed werk zou geweest zijn, als juist door dit Congres, waaraan zooveel vereenigingen hebben deelgenomen, die de Indische belangen voorstaan, volle aandacht ware geschonken aan de in standhouding der Volkskunsten.

Het was een verblijdend feit, dat ook bij dit Congres het Koninklijke Huis vertegenwoordigd was, ditmaal door de aanwezigheid van den Prins Gemaal, die geen gelegenheid voorbij laat gaan om van zijn sympathie voor de Indiën te getuigen. Daarom heeft 't ons wel eenigszins verwonderd, dat Zijne Koninklijke Hoogheid niet met grootere erkentelijkheid hiervoor, door het Bestuur is begroet geworden.

Er waren er onder de leden, die behalve freule Elias, in haar kwaliteit van Directrice van het Schoolmuseum, nog meerdere vrouwen in de Congres-Commissie en onder de sprekers hadden gewenscht.

Maar hoe 't ook zij, het „Algemeen Nederlandsch Verbond" heeft met de initiatief-neming tot dit Congres, een goed werk verricht. Er is, ook door de verslagen in de pers, op doeltreffende wijze de aandacht gevestigd op vele Nederlandsch-Indische belangen".

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Door afwezigheid van onzen medewerker verschijnt de rubriek „Uit de Europeesche Pers" deze week niet.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

De Djokdjasche medewerker van het Padangsche blad *Sinar Sumatra* (11 April) ziet in de uitgave van de „Soeloeh Indonesia Moeda" de eerste schrede van Ir. Soekarno's nieuwe actie, „de schaduw van de eenheid onder de nationalistische intellectueelen". Dit laatste in verband met de in het prospectus opgenomen lijst van medewerkers, waarin het blad leest dat o.m. de leider der Partai Indonesia naast dien van de Golongan Merdika (de Onafhankelijken) zal staan, een der kopstukken van de P. B. I. naast een vechthaan van de P. S. I. I., de Perhimpoenan Indonesia arm in arm met den door haar geroyeerden heer Moh. Hatta, enz. De schrijver vraagt met betrekking tot den aard van het maandblad, de „theoretisch wetenschappelijke grondvesting van de volksbeweging", of er geen heftige polemieken in zullen komen van menschen van verschillend politiek geloof, over het non en co, dat er natuurlijk bij in het geding zal komen. Hij wil daarom afwachten of de genoemde medewerkers echte medewerkers zullen zijn. Mocht het blad geen goed resultaat opleveren, dan vindt schrijver het beter dat Ir. Soekarno openlijk partij kiest dan wel een verklaring geeft van zijn toekomstig politiek standpunt.

De Inl. pers is uit den aard der zaak zeer benieuwd naar het aanstaande politieke optreden van den heer Noto Soeroto. In de *Darmo Kondo* van 11 April merkt de redactie op dat men tot dusverre nog vergeefs op eenig bewijs daarvan gewacht heeft. Van zijn aankomst te Priok werd slechts een korte mededeeling verspreid, ofschoon onder de vrienden die hem kwamen begroeten, ook een vertegenwoordiger van „De Volksstem" was. Het bericht dat hij bezoldigd secretaris van den P. P. B. B. zou worden, is tegengesproken; de schrijver vraagt of de heer Noto Soeroto soms met den heer Sam Koperberg samenwerken wil, in het Java-Instituut. Als dit niet zoo is, dan begrijpt schr. het nog niet waarom hij naar zijn vaderland teruggekeerd is en evenmin: hoe hij de door hem in „Oedaya" gepropageerde „aristo-democratie" zal verspreiden.

De schrijver hoopt slechts dat de heer Noto Soeroto na een kort verblijf hier te lande zich naar zijn gewesten en kennis zal weten te orienteeren en in de geleederen zijner broeders Indonesiërs zal komen. Verschil van werkwijze in de politiek is geen beletsel in het gemeenschappelijk streven om land en volk op te heffen, mits de grondslagen niet veel verschillen.

Voor een schrijver in de *Soeara Oemoem* (9 April) staat het vast dat de heer Noto Soeroto hier een bestaan zal zoeken en zeker wel een bezoldigde functie zal krijgen wanneer hij zich b.v. bij de P. R. I van Mr. Soeripto aansluit. De teruggekomen Noto Soeroto is een Noto Soeroto die in Nederland niet meer die medewerking en steun ondervindt welke hij vroeger zoo goed wist af te schilderen. Hij heeft gefaald als politicus en als dichter: als politicus omdat hij geen rekening hield met de realiteit en als dichter omdat hij zijn gedachten uitstortte in een vreemde taal. Hij zweeft nu ergens in het heelal, behoort noch tot de Nederlandsche, noch tot de Indonesische groep.

De *Persatoean Indonesia*, het orgaan der Partai Indonesia, zegt (29 Maart) dat de propaganda-fase voorbij is, een bewijs: de snelle vorderingen welke deze partij thans maakt. Het volk is ontwaakt en richt eigener initiatief, zonder voorafgaanden arbeid van propagandisten, in tal van plaatsen afdeelingen der partij op, de menschen zijn nu rijp voor zelfstudie der grondslagen van de beweging; als de actie nu een stap achteruitgegaan is, dan komt het alleen omdat nu de politieke opvoeding op het voorplan staat. De derde fase is die van werken. Naast het bezoeken van politieke cursussen komt het in practijk brengen van wat geleerd is, moet alles gedaan worden wat het partijprogram vermeldt. In hetzelfde nummer herdenkt het blad den dag der vrijspraak van de 4 Indonesische studenten in Nederland. Twee hunner bevinden zich nog in Nederland: Abdulmadjid Djojoadiningrat en Mohamad Hatta, de andere twee, Nazir Pamoentjak en Mr. Alisastroamidjojo zijn in Indië teruggekeerd.

De Filippino's.

De *Persatoean Indonesia* van 6/13 April publiceert het door de Partai Indonesia aan den senaatspresident Manuel Quezon te Manila verzonden telegram van gelukwensching met de aanstaande vrijwording in 1940 of eerder, gesteld in deze bewoordingen: „Indonesian people struggling for freedom cordially congratulate brothernation succes independence movement securing Philippine free flag 1940". Een artikel over Amerika en de Filippijnen bevat eveneens een gelukwensch, met aan het slot de verklaring: „Wij werken door!"

Verschillende bladen wijden voorts uitvoerige beschouwingen aan het feit dat kortgeleden de volksvertegenwoordiging in Amerika met groote meerderheid van stemmen het ontwerp-Hare tot onafhankelijkverklaring van de Filippijnen heeft aangenomen. De redenen van deze gewichtige — volgens de *Sipatahoenan* van 15 April door de kapitalisten in Europa ongetwijfeld met schrik vernomen — toezegging, zouden naar de meening van de Galih Pakoean van 14 April deze zijn: Amerika is een rijk land, voor haar is daarom het bezit van een kolonie geen levenskwestie, zooals het met andere koloniale mogendheden wel het geval is. Het Filippijnsche volk zal een zich vrijwillig terugtrekken van Amerika hoogelijk waardeeren, het zal zich tegenover de Vereen. Staten verplicht voe-

len en in de toekomst een trouw vriend van het oude moederland worden, hetgeen voor dit laatste — gezien de rivaliteit tusschen Amerika en Japan — van belang zal kunnen zijn. Een besluit als dat van Amerika t. a. v. de Filippijnen kan, zegt het blad verder, van de andere koloniale mogendheden moeilijk worden verwacht, omdat „de ziel van het imperialisme dezer rijken in hun koloniën zit."

Ook de *Soeara Oenoem* van 11 April ziet in die houding van Amerika t. a. v. de Filippijnen een poging van de V. S. om den band met deze kolonie nauwer aan te halen en om aldus tevens in den tijd van troebelen en verwikkelingen in het Verre Oosten hun positie aldaar te versterken. Als in zoovele andere gevallen speelt ook hier het eigen belang van de koloniseerende mogendheid een rol: zij zal haar koloniën prijs geven als haar strategische, economische en politieke positie tegenover een andere mogendheid zulks noodzakelijk maakt. Amerika en Japan zullen bij het vrij-zijn van de Filippijnen gebaat zijn.

De *Sipatahoenan* van 15 April zoekt de reden van bovenbedoelde toezegging elders. Het blad herinnert er aan dat Amerika ook een kolonie is geweest. Het land kan zich daarom gemakkelijk in de positie van een overheerscht volk indenken (ver gezocht! — Red.) en op grond hiervan behoeft het recente besluit van de V. S. volstrekt geen verwondering te baren; des te meer wekt het schrijver's verbazing dat het Hollandsche blad de „Java-Bode" die toezegging afkeurt, terwijl de Hollanders vroeger zoo lang onder het juk der vreemde Spaansche heerschappij hebben gestaan. (Wat getuigen dergelijke uitspraken toch van een jammerlijk gebrek aan juiste beoordeeling van toestanden! — Red.) De argumenten van de „Java-Bode" tegen een toekenning van zelfstandigheid aan de Filippijnen worden dan bestreden, waarna verder wordt opgemerkt dat Amerika's besluit bij de Indonesiërs het verlangen naar de vrijheid nog levendiger zal maken. Zal Nederland Indonesia ook op zulk een vredelievende wijze de vrijheid kunnen geven?

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Ofschoon de redacteur van deze rubriek aan alle redacties van tijdschriften welke geregeld worden behandeld, sommige bij herhaling, van zijn adresverandering heeft kennis gegeven, worden tal van bladen nog steeds aan zijn oud adres, Obrechtstraat gezonden. Met aandrang wordt verzocht tijdschriften en boeken te zenden naar het nieuwe adres: Van Beverningkstraat 23, 's Gravenhage.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 46 van 14 Mei: „Theebier" (mooie perspectieven voor groot binnenlandsch theeverbruik. Betreurenswaardig gebrek aan medewerking bij ondernemingen.... Prijzenswaardige pogingen van de Vereeniging Thee Expert Bureau te Batavia, om binnen zoo kort mogelijken tijd populariseeren van den met behulp van den z.g. theeschimmel te bereiden drank. Theebier kan een volksdrank worden van uitnemende kwaliteit.) — Topsterfte. De syndicaatsleiding op het peurderspad (naar aanleiding van de critiek op de financieele politiek van het Alg. Landbouw Syndicaat). — Beschouwingen over hevea-plantmateriaal. (Prae-advies van dr. J. C.s' Jacob op het Oosthoekcongres te Malang). — Crisismaatregelen in de rubber. (Een 8-tal stellingen worden aanbevolen door E. C. Boissevain in de gecombineerde vergadering van 14 Mei te Malang.) — Enkele beschouwingen over de robustacultuur. (Resumé van de inleiding, gehouden door dr. A. J. Ulteé op de bijeenkomst te Malang, 13 Mei). Enten versus zaailingen bij koffie. (Prae-advies van dr. F. P. Ferwerda op het Oosthoekcongres). — Onze kinacultuur in gevaar? (Volgens de Frankfurter Zeitung is het aan prof. Rabe te Hamburg gelukt, op kunstmatige wijze hydrochinine en hydrochinidine te bereiden. Geen denkbeeldig mededinger! Er zijn op Java 112 ondernemingen en op Sumatra 112, die kinatuinen bezitten en dus kinabast voortbrengen.) — De wereldcrisis en de biologie, door prof. dr. F. A. F. C. Went. (Uit het Vakblad voor Biologen van Maart).

No 47 van 21 Mei: Dr. Ulteé exit (Een gevoelig verlies is het vertrek van dezen directeur van het Proefstation Malang, die deze laatste functie 9 jaren bekleedde en reeds 25 jaren wetenschappelijk werk op Java heeft verricht) — Syndicaats-apologie. (De voorzitter heeft in het Oosthoekcongres een pleidooi gehouden voor het voortbestaan van de eigenaren-organisatie). — Dertig jaren cacao-cultuur. (Volledige lezing van Donald Mac Gillavry op het Oosthoekcongres). — Over leguminosen. (causerie van M. Vrolyk op 13 Mei te Tasikmalaja.) — Djeroek-cultuur in Ned.-Indië, door H. D. Peereboom Voller.

Christian Science Monitor

van 3 en 17 Mei bevatten andermaal een serie brieven uit Den Haag van Floris Canté over den belangrijken arbeid welke Nederland in Indië verricht, waar een handjevol mannen uit de bevolking van 8 millioen een bevolking van 60 millioen menschen uit 30 volksgroepen bestaande, leidt en bestuurt.

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 10 van 16 Mei: Aanvulling van het Kedelenummer van Landbouw, door K. A. R. Maier. — De Schaduwboom voor koffieondernemingen, door M. P. H. van Houweninge. — Een Nieuwe Koers voor de Europeesche Rubber-cultuur, door Jules Bosch (die den nieuwen tap zou willen noemen: „technisch wetenschappelijk" wegens de voor een goede toepassing daarvan noodzakelijke bestudeering van de beginselen en van iederen afzonderlijken boom, en waar, in het algemeen gesproken de Inheemsche planter de zin daartoe mist of althans in onvoldoende mate bezit, acht schrijver den nieuwen tap vrijwel alleen geschikt voor de Europeesche cultuur, die daarin tevens een weermiddel zal krijgen tegenover de Inheemsche cultuur). — Rubber- en Handelspolitiek, door J. M. Burgers. — De Koffietakkenboeboek Xileborus Morstatti of X. Morigerus, door M. P. H. van Houweninge.

Indologenblad

No. 6 van Juni: De West in onze letterkunde. (Het blad schrijft o.m.:

„Het Bestuur van I.T.E.M. heeft een goede daad verricht, door met financiëele medewerking der I.V. de bekende schrijver Albert Helman uit te noodigen, tot het houden van een lezing over bovenstaand onderwerp.

Op buitengewoon aangename wijze heeft de heer Helman ons ingelicht over de plichten van de schrijvers, zooals hij die zag en in zijn werken „Zuid-Zuid-West" en „de stille plantage", om de beide voornaamste alleen te noemen, in practijk bracht. De literaire kunst moet zijn een middel tot overtuiging. Door het bezigen van het juiste woord, moet de schrijver zijn lezers meeslepen en hen overtuigen van de meeningen, die hij bezit. Daarom moet iedere schrijver, zooals bij vele jongeren ook het geval is, doordrongen zijn van een groot verantwoordelijkheidsgevoel.

Het nationalisme ziet Helman als een uitvloeisel van de superioriteitswaan, niet alleen tegenover andere rassen, maar ook tusschen de West-Europeesche naties, en hij wil door zijn kunst trachten zijn lezers een inzicht te geven in den achtergrond, die men steeds moet zoeken achter de feiten.

Er zijn weinig Nederlandsche schrijvers geweest, die zich met de West hebben beziggehouden, wat volgens Helman te verklaren is uit het feit, dat er zoo weinig voordeelige economische banden waren. Alleen Curaçao heeft zich nog eenigszins in de belangstelling van sommige van onze Hollandsche litteratoren mogen verheugen. De beste werken over Suriname zijn van den Engelschman Stedman en den Amerikaan John. Pannekoek."

Wij mogen in dit verband wijzen op de tentoonstelling Boek en Krant op de Indische Tentoonstelling, waar een kleine 30-tal werken over Suriname en Curaçao zijn uitgestald).

Landbouw en Veeteelt

No. 21 van 15 Mei: Fruitteelt, door J. J. Ochse (vervolg en slot). — Bordeauxsche pap, Bourgondische pap, enz. (Een middel tegen verschillende zwamziekten). — Orchideeën Renanthrera Storei, Reichb. F. (Afkomstig van de Philippijnen).

Mededeelingen van „De Handelsvereeniging te Medan"

No 9 van 15 Mei: Veranderingen in den herkomst van onzen manufacturen-invoer. (Het nummer is geheel daaraan gewijd en door tal van cijfers verduidelijkt).

Morks Magazijn

Juni: Suriname, door H. Schütz. (Met teekeningen van den schrijver. Een goed geschreven schets, welke 'schrijvers juiste opmerkingsgave vertolkt.) — Een Indische spookhistorie. II. Slot, door Frits van Arta.

Ons Nageslacht

April: Orgaan van de Eugenetische Vereeniging in Ned.-Indië. Het Landsarchief te Batavia, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins. (Mocht iemand eens het plan opvatten om een tweeden druk te doen verschijnen van De Gouverneurs-Generaal van Ned.-Indië, door M. A. van Rhede v. d. Kloot en van het Biografisch Woordenboek voor O.-I. predikanten door C. A. L. van Troostenburg de Bruyn, dan kan ik — zegt schrijver — hem massa's aanvullingen verschaffen en ook heel wat verbeteringen.) — Albinisme en Legende in de Minahassa, door dr. W. E. L. Weck.

Onze Stem

No. 19 van 6 Mei: De Zorg voor onze Meisjes te Bandoeng. (Uit de jaarverslagen 1931 van de Vakschool voor meisjes ter opleiding voor de akten Nuttige en Fraaie Handwerken en Costumière en der I.E.V.-meisjes-internaten voor de huisvesting van de meisjes, die de Kweekschool en andere scholen bezoeken).

No. 20 van 13 Mei: Nogmaals het contengeeren van de Mulo-scholen.

Spoor- en Tramwegen

No. 13 van 21 Juni: De nieuwe verlichting in en om het station Bandoeng, door H. H. Fronczek. (In aansluiting van het gelijknamige artikel in het nummer van 8 Dec. 1931 blz. 305). — Tariefsherzieningen in en om Batavia, door W. Wynaendts van Resandt.

De Stuw

No. 10 van 16 Mei: Onderzoek in de Desa, door De Vries. — Het agentschap van Indië in Den Haag, door Logemann.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Koloniaal Missie Tijdschrift. 15 Juni: Wat de Katholieke Kerk in Indië doet voor het kind. — De Katholieke Kerk in West-Indië. Curaçao en Suriname (volledige overzichten van den socialen en geestelijken arbeid.) — Jaarverslag van de Indische Missievereeniging van 1 Juni 1931 tot 30 Mei 1932.

Kruistriomf. Juli: Mgr. Jacobus Hubertus Goumans O. S.C. benoemd Prefect van Bandoeng. — De Apostolische Prefectuur van Bandoeng.

De Katholieke Missiën en het Christelijk Huisgezin. Juni: Hoe Heidenen feest vieren. II' door Pater S. P. Buis.

BOEKENSCHOUW.

Kalidâsa, Urvaçi. Een oud-Indisch tooneelstuk. Uit den oorspronkelijken text vertaald en van een inleiding voorzien, door R. H. van Gulik, Adi Postaka. f 2.75.

Vrouwen in Indië, door C. Swaan—Koopman. H. J. Paris, Amsterdam, f 3.25.

Annual Bibliography of Indian Archaeology for the yaer 1930. Uitg. Instituut Kern. Met een voorwoord van prof. Vogel.

Geographische en Geologische mededeelingen. Reeks No. 1 en 2. I: De Merapi. Bijdrage tot de kennis van dit vulkanisch gebied, door prof. L. van Vuuren. 2: Strabo over Scythen specimen van antieke anthropogeographie, door dr. H. J. Lulofs. Oosthoeks Uitg. Maatschappij.

Handbook for the Netherlands and overseas Territories. Uitgegeven door de economische sectie van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, Alg. Landsdrukkerij 1931. Met eene introductie van dr. J. A. Nederbragt, Januari 1932. f 6.—.

Er zijn 127 bladzijden aan Nederlandsch-Indië, 5 bladzijden aan Suriname en 4 aan Curaçao gewijd met verschillende kaarten van onze gebiedsdeelen. Ofschoon op den omslag staat vermeld: *for* the Netherlands enz., luidt het titelblad: *Of* the Netherlands. Wanneer wij een greep doen uit de beschrijving van Suriname, dan valt het ons op, dat aan de verzorging van het Engelsch meer aandacht had kunnen besteed. Wij lezen van Britisch, abt voor about, Forest Negroes voor Bush Negroes, the Evangelic Brotherhood voor Moravian Mission (Herrnhutters), e.d. Het artikel Suriname schijnt getrokken te zijn uit het werkje: Onze West, uitg. in 1928 door de Vereeniging Oost en West, waarvan deel I Suriname, door Fred. Oudschans Dentz en deel II, Curaçao, door W. R. Menkman geschreven is. Wij zouden dit niet vermelden, wanneer eveneens de cijfers „up to date" waren geweest en waren bijgewerkt. Thans zien we een productiestaat van 1927 en een handelsbalans tot en met 1928. Van het einde van de balatanijverheid wordt geen melding gemaakt, zoodat de lezers zouden vermoeden,

dat deze nog in vollen gang was. Om de Amsterdamsche Spaarkas als Amsterdam Savings Bank te vertalen, lijkt ook misleidend. Dat die en de Koloniale Postspaarbank de spaargelden van de „native population" beheeren is wel zonderling. Zouden er dan geen andere volksgroepen sparen? Wanneer het Ministerie van Buitenlandsche Zaken een Engelsch Hoofdstuk over de gebiedsdeelen Suriname en Curaçao had willen opnemen, zou o.i. gevoeglijker gebruik gemaakt kunnen zijn van The South American Handbook 1932, Uitg. door de Travel and Trade Publications Ltd., een uitgave van de Royal Mail Steam Packet Cy. en de Pacific Steam Navigation Co. waarin deze gebiedsdeelen niet in vertaald Engelsch, maar in Engelsch Engelsch staan opgenomen. Men had zoo noodig den samensteller daarvan aanvulling of uitbreiding kunnen verzoeken.)

Suriname

Paramaribo heeft ook zijn kwestie gehad over de vertooning van een film, of liever over het verbod door den Procureur-Generaal van de vertooning. In de bladen was er heel wat geschrijf over dit verbod. De film was „The Godless girl", auteur C. de Mille, van wien reeds vertoond waren „Manslaughter", „The ten Commandments", The King of Kings" en „The Wolga Boatman".

Waarom de film verboden is blijkt niet duidelijk uit den strijd in de bladen en de film is ons onbekend.

De directeur van de bioscoop verklaart dat de film overal vertoond is.

⁂

„*De Surinamer*" heeft onlangs gemeld dat eenige goudzoekers, die in Tibiti, een zijrivier van Coppename in het district Saramacca, op zoek naar goud waren uitgetrokken, onverrichter zake en ontmoedigd terugkeerden, nog berooider dan toen ze erheen trokken. Zij hadden in de Boven-Tibiti, na een reis vol avonturen, de plaats Bamboesi bereikt, waar volgens het zeggen van één hunner beslist veel goud aanwezig moest zijn. Het was de legende van het Parima-meer, die de leider van de kleine expeditie vooral aantrok, de legende, dat ergens in de Boven-Tibiti, een meer zou zijn geweest, waar zóóveel goud op den bodem lag, dat als men er in baadde, men als het ware met een gouden weerschijn werd overgoten.

Nu bereikt De West echter het bericht uit Saramacca, dat een andere expeditie daar in de Boven-Tibiti wèl goud gevonden heeft; ze keerden dezer dagen terug met een vondst van 410 gram zuiver goud. Deze laatste expeditie, onder leiding van den heer Doorson, had zijn geluk wat hooger gezocht dan Bamboesi en hun volharding is beloond geworden. Deze expeditie zal straks na aflevering van het goud in de stad, met vernieuwden moed en beter uitgerust nog dan eerst, naar de Boven-Tibiti terugkeeren. Al is de legende van het Parima-meer dan ook maar fantasie, een feit is het dat thans in de Boven-Tibiti goud is geconstateerd, wat in dezen tijd allicht ook anderen aanleiding zal geven daar hun geluk te beproeven.

⁂

Aan het jaarverslag van de Surinaamsche Bauxite Mij. over 1931 ontleent de N. R. Ct. van 18 Juli het volgende:

Aan het gouvernement werd in 1931 betaald aan rechten, belastingen enz. ƒ 237,721. Er werd 179.107 ton droge bauxite verscheept tegen 253,866 ton in 1930, alzoo een vermindering van 74.759 ton. Te Moengo kwamen 64 schepen aan ter afhaling van bauxite, tegen 91 in 1930. De heer ir. I. R. J. Greve, werkzaam bij de Biliton maatschappij, werd in September 1931 in Nederland aangezocht teneinde na eenigen tijd van voorbereiding als directeur-beheerder in Suriname op te treden.

In de toekomst stelt de maatschappij zich voor bij „nieuwbouw" gebruik te maken van steen, staal en cement, in verband met de slechte ervaringen opgedaan met houten gebouwen (hooge onderhoudskosten, insecten enz.)

Plannen en becijferingen zijn gereed gemaakt ter oprichting van een filteratie- en behandelings-inrichting om het water van de Cottica te zuiveren en voor huishoudelijk gebruik geschikt te maken. Grondboringen ter plaatse hadden niet het gewenschte resultaat opgeleverd.

Op 1 Januari 1931 bedroeg de arbeidersmacht 700 man en bij het einde van dat jaar 400. De salarissen werden belangrijk verlaagd. Verder werd in 1931 gedurende 5 dagen van de week gewerkt en werden de werkuren belangrijk verminderd.

De opbrengst van bauxiteverkoop in 1931 bedroeg ƒ 2.235.106; de totale uitgaven ƒ 1.865.705; de netto winst dus ƒ 369.401.

De vooruitzichten voor 1932 zijn niet bemoedigend. Het is te verwachten dat de productie over 1932 geringer zal zijn dan die over 1931.

⁂

Het bestuur der afd. Rotterdam van de vereeniging „Simavi" schrijft het volgende:

„Met alle waardeering voor het prachtige werk, van Albert Schweitzer in Centraal Afrika, willen wij er toch even de aandacht op vestigen, dat ditzelfde werk met evenveel toewijding en zelfopoffering ook in Nederl. Oost- en West-Indië wordt verricht.

Wij denken, om er slechts één te noemen, aan den heer Zangen, die in dienst der Hernhutters staande, onder groote ontberingen in Suriname's boschland werkt. Zijn goed beklante horlogezaak heeft hij er aan gegeven om in een primitieve woning en met een nog primitiever hospitaal, dat meer lijkt op een geitenstal, zelf geteisterd door hevige koortsaanvallen, zijn werk onder de boschnegers te verrichten. In één van zijn jaarverslagen schrijft hij: „In de eerste 8½ maand van dit jaar mocht ik 1800 maal een zieke behandelen."

In Oost-Indië met zijn bevolking van 60.000.000 inwoners, verspreid over een eilandenrijk zóó uitgestrekt,

dat de uiterste grenzen verder van elkaar liggen dan Ierland van den Kaukasus verwijderd is, zijn groote gebieden waar ook thans nog dezelfde wanhopige toestanden heerschen als in Centraal Afrika, toen Schweitzer daar zijn hospitaalwerk begon.

De vereeniging Simavi (Steun In Medische Aangelegenheden Voor Inheemschen) stelt zich ten doel de medische hulpverleening aan de inheemsche bevolking van Nederl. Oost- en West-Indië te steunen en uit te breiden. In het hoofdbestuur van deze vereeniging hebben vooraanstaande medici zitting, die hun sporen verdiend hebben op dit gebied. De namen van mannen als Dr. Bervoets, Dr. Royer, Prof. Dr. Swellengrebel (bekend uit de malariabestrijding) zijn wel garantie, dat Simavi in de toekomst belangrijk werk zal kunnen verrichten mits.... zeer velen dit werk financieel steunen.

Ter kennismaking vrage men het keurig verzorgde orgaan „Medische Nood" aan bij den heer W. Jansse, Randweg 58, hetwelk u gratis wordt toegezonden.

Het gironummer van de afd. Rotterdam is 170204. Moge daarop in de eerstvolgende dagen menig bedrag worden gestort. Men steune Schweitzer maar vergete niet, dat Nederland als Koloniale mogendheid groote verplichtingen heeft tegenover de bevolking van Indië."

Penningmeester is de heer W. J. van Vollenhoven.

***

Aan het verslag van „*De Maasbode*" over de openbare vergadering op 14 Juni van de Kamer van Koophandel van Rotterdam ontleenen wij het volgende:

„Uit den handel heeft onze Kamer een klacht bereikt met betrekking tot de in Curaçao en Suriname bestaande bepalingen, volgens welke bewaarloon wordt geheven voor alle postpakketten, welke niet binnen 5 dagen na aankomst door geadresseerden in ontvangst zijn genomen.

Deze kosten bedragen 10 cent per dag met een minimum van *f* 0.25 en een maximum van *f* 1,50. Binnen drie weken na aankomst van een niet afgehaalde zending valt daarop dus een bewaarloon, dat het dubbele bedraagt van de vervoerkosten van een postpakket van 1 K.G. van Nederland naar Curaçao of Suriname (vracht: *f* 0,70).

Uit het bovenstaande blijkt naar onze meening ondubbelzinnig, dat de tegenwoordige regeling zeer onbevredigend is. Geadresseerden of afzenders, die zich niet één verzuim te verwijten hebben, worden onredelijk zwaar belast."

***

Met ingang van 1 Juli:

1e. wordt aan den heer L. C. Prey, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als administrateur van financiën in Suriname en als lid van den raad van bestuur in dat gewest, onder dankbetuiging voor de door hem aan den lande bewezen diensten;

2e. worden in voormelden raad benoemd, respectievelijk tot lid en tot buitengewoon lid, de heeren B. Schnitger, thans buitengewoon lid van dat college, en J. A. Drielsma, notaris te Paramaribo, oud-voorzitter der Koloniale Staten.

Curaçao

De rubriek „Curaçao" blijft deze week achterwege.

Uit den Verren Vreemde

De staatsgreep in Siam.

Vrijwel geheel onverwacht kwam Vrijdag, 24 Juni, het bericht van een in Siam volvoerden staatsgreep. Natuurlijk zijn er ook nu profeten die achteraf dit gebeuren voorzien of voorspeld hadden, zij kunnen wijzen op redenen van heerschende ontevredenheid in Siam — waar niet, in het tegenwoordige?! — maar het verloop der eerste gebeurtenissen wijst er op, dat de greep nu niet verwacht was.

In den nacht van Donderdag op Vrijdag is een deel van het leger en de vloot, onder leiding van officieren, in de hoofdstad Bangkok in opstand gekomen. De koning en de koningin waren op hun zomerverblijf te Hoeahin. De prinsen Paribatra en Foerachatra en eenige ministers, werden door de opstandelingen gevangen genomen, als gijzelaars.

Hoewel leger en vloot de omwentelingspartij vormen, wordt in de berichten toch gesproken van de „Volkspartij". In de straten van Bangkok werden de muitelingen toegejuicht. Het telephonisch en telegraphisch verkeer werd spoedig verbroken, maar toch hadden een Duitsche vliegpiloot en de Amerikaansche zaakgelastigde gelegenheid gevonden het nieuws over te seinen. De leiders deelden mede, dat een *constitutioneele* monarchie was ingesteld.

De eerste berichten wisten al te zeggen, dat de rust in Bangkok eigenlijk niet was verstoord. De officieren van den generalen staf en alle leden der regeering waren door de leiders van den staatsgreep gearresteerd. De opperbevelhebber van het leger, die in verzet was gekomen, was neergeschoten. Het ging echter niet tegen den koning, men wilde geen republiek.

Al heel spoedig vernam men eenige bijzonderheden over de vermoedelijke oorzaken. Reeds sedert maanden heerschte groote ontevredenheid, eigenlijk zooals overal, door de gevolgen van de economische crisis. Het land lijdt door het mislukken van den rijst-oogst, de lage verkoopsprijzen van rubber, het teruglopen van den zilverkoers en vrij sterke verhooging van de belastingen.

De regeering is, volgens Reuter, voornemens geweest een bedrag van 25 millioen tikals (ongeveer 25 millioen gulden) te bezuinigen, door een aantal beambten en officieren te ontslaan. Bovendien heeft de tusschen dictatoriale gestrengheid en toegevendheid zwevende, houding van den koning, hem veel sympathie doen verliezen en het goddelijk aureool van den heerscher ontnomen.

Men heeft verder onregelmatigheden ontdekt bij het gebruik van de staatsgelden.

De toestand is zoo gespannen geweest, dat de buitenlandsche financieele adviseur der regeering aan den koning verklaard had, dat zijn aanwezigheid te Bangkok niet langer noodig is en dat de koning er goed aan deed aan aftreden te denken.

Dit alles is stellig niet zonder beteekenis, maar het behoefde nog geen ontrouw van de geheele krijgsmacht te doen verwachten, waren de symptomen in dit opzicht werkelijk verontrustend geweest, dan zou de generale staf vooruit maatregelen hebben getroffen, waardoor de staatsgreep niet zoo gemakkelijk te volvoeren zou zijn geweest.

Nadat de verzetspartij in Bangkok meester was geworden, zond zij een oorlogsschip naar Hoeahin, om het koninklijk paar af te halen en naar Bangkok over te brengen. Voordat dit plan tot uitvoer was kunnen worden gebracht, werd de toezegging reeds ontvangen van koning Prajadhipok dat hij zijn instemming betuigde met den wensch tot het hervormen van de absolute monarchie in een koninkschap met een grondwet. Wat den vooropgezetten hoofdeisch der Volkspartij aangaat, was de staatsgreep dus als geslaagd te beschouwen. Maar over het hoe, door wien, en wanneer, zou nog veel te doen zijn. Die in ontwerp opgestelde grondwet zou ook geen bevrediging kunnen geven voor de overige redenen van ontevredenheid. Blijken moest dus nog, of de opgezweepte gemoederen te beteugelen zouden zijn.

Alles laat zich wel zeer geruststellend aanzien. Zelfs ontbreekt de komische noot niet. De koning toch is bij zijn terugkeer in de oproerige hoofdstad, door de bevolking *met gejuich ontvangen en met geestdrift begroet*.

Nu in de berichten vermeldingen voorkomen, die het wenschelijk maken eenigszins met toestanden en personen bekend te zijn, willen wij omtrent deze 't een en ander mededeelen.

Siam is een onafhankelijk koninkrijk. De bewoners zelf, noemen hun land „Moeang Thai", hetgeen beteekent: staat der vrijen. In het Z.O. deel van het Aziatische vastland ligt het tusschen Fransch Indo-China en Britsch Burma. De oppervlakte wordt opgegeven als pl.m. 518.000 K.M.²; het aantal inwoners als 11.500.000.

In 1910 kwam Vajiravudh op den troon, deze nam later den naam aan van Rama VI. Hij overleed den 26en Nov. 1925 en werd opgevolgd door zijn jongeren broeder Prajadhipok, prins van Soekhodaya.

De 15 jaren van Rama VI's regeering zijn van groote beteekenis geweest, zoowel voor de binnenlandsche aangelegenheden, die hij met krachtige hand bestuurde in de richting van algemeene ontwikkeling door onderwijs en door verheffing van het economisch leven, als voor de betrekkingen met het buitenland, die door tractaten op een nieuwen grondslag werden gesteld.

De extraterritoriale rechten, waardoor buitenlanders onder een eigen rechtspraak waren gesteld, werden opgeheven, of voor geheel verdwijnen gereed gemaakt. De tarieven voor import en export werden gewijzigd. De rechtspraak werd herzien. In Juli 1917 verklaarde Siam den oorlog aan Duitschland en Oostenrijk-Hongarije, de onderdanen dier landen werden geïnterneerd, Duitsche schepen werden prijs verklaard. Wijzen vele wettelijk geregelde nieuwe instellingen op den wil tot moderniseering, ook op economisch en financieel gebied kwam veel tot stand.

Was men in 1892 begonnen met den aanleg van den eersten spoorweg van Bangkok N.O.-waarts naar Korat. Deze lijn werd in 1926 uitgebreid tot Oebon, dicht bij de grens van het Fransche gebied van de Mekong en tot Chieng Mai, de tweede stad in N.-Siam. Sedertdien is het net uitgebreid. Het vervoer is gemoderniseerd, goede reis- en slaapwagens, doen niet onder voor die in menig Westersch land.

Post, telegraaf, draadlooze installatie, vloot en leger, vliegdienst, een hoofd-aerodrome te Dorn Moeang, waar ook onze Hollandsche vliegeniers geregelde gasten zijn.

De uitvoer gaat meerendeels over Bangkok en bestaat hoofdzakelijk uit rijst en hout.

De koning regeert tot nu toe als absoluut vorst. Hij oefent de wetgevende en uitvoerende macht uit. Hiervoor is een ministerraad in functie van 10 leden, door hem benoemd en voorgezeten. Z.M. benoemd ook de leden van den Hoogsten raad, 5 prinsen van den bloede, alsmede die van den Bijzonderen raad (40 leden).

Dit zal nu anders worden.

De tegenwoordige vorst, koning Prajadhipok, is in Nov. 1893 geboren, werd in Februari 1926 gekroond, huwde in Augustus 1918 prinses Rambai Barni.

Het leger bestaat uit 2 legerkorpsen, elk van 2 divisiën, elke divisie heeft 2 regimenten infanterie, van 3 bataljons, 1 regt. artillerie, bovendien is er cavalerie en genie, alsmede een vliegdienst. Het effectief wordt opgegeven als 25000 man. De vloot telt „5 canonnières, 3 contre-torpilleurs, 4 torpilleurs, 1 yacht royal"; totaal 7904,48 t., behalve nog vaartuigen met speciale bestemming, alsmede voor kust- en rivierdiensten. Personeel totaal ongeveer 5000 man, mariniers inbegrepen, in dienst, en 20.000 in reserve.

Daar Siam een der weinige staten was, die nog de oude absolute monarchie hebben, is het niet als een ramp te beschouwen dat ook aan dit rijk eindelijk een grondwet zal worden gegeven. Een dergelijke verandering in den staatsvorm is in vele landen eerst na een revolutie verkregen, indien 't in Siam bij den nu volvoerden staatsgreep blijft, zal de overgang nog al rustig voltrokken zijn.

Maar zij, die momenteel de leiding hebben, zullen nu de volle verantwoordelijkheid hebben te aanvaarden voor het verdere verloop van zaken; in hoever de hiermede verbonden omzetting aan Siam en zijn bevolking ten goede zal komen zal nog moeten blijken.

De positie van Siam in het verre Oosten is van groote beteekenis als factor in het wereldgebeuren. Siam is, evenals Japan, een zelfstandig, onafhankelijk rijk. Indien het zich in zijn verdere ontwikkeling los wenscht en weet te maken van de buitenlandsche invloeden, welke er zich tot nu toe sterk lieten gelden, zal het een voorbeeld te meer worden voor de nationalisten in andere Aziatische gebieden, die naar aanwijzingen zoeken voor hun bekwaamheid tot zelfbestuur.

Siam is lid van den Volkenbond.

Het goud in Fransch Guyana.

Onze mededeeling onder dit hoofd in het *Kol. Wkbl.* van de vorige week, eindigde met dezen zin-

Nagekomen Berichten.

„De belangrijkste bron van zwaar zand ligt in de bevaarbare rivieren en de kreken, maar voor het verwerken is ook daar het geregelde aanvoeren van de noodige brandstof onvoorwaardelijke eisch·

Men heeft er ons op gewezen, dat het verband tusschen een en ander niet zoo vanzelfsprekend is, dat elke toelichting overbodig kan worden geacht.

In Guyana voert het goudhoudend zand der rivieren en kreken hoeveelheden van 25 tot 200 gram per ton mee. Om deze op voordeelige wijze te winnen is een goedkoope drijfkracht noodig der machines. Brandstof en machinerieën moeten gemakkelijk aangevoerd worden. Indien een weg naar de geschikte punten wordt aangelegd, zal deze aanvoer mogelijk worden van „le mazout sur des monitors, pelles mécaniques, scrapers, pompes à sables, émulseurs pneumatiques".

Ter aanvulling van het reeds vermelde, voegen wij hier nog deze voorspelling uit het artikel der *Dépêche Coloniale* (22 Juni) toe: De aanleg van een wegennet van hoogstens 365 K.M. zal 't mogelijk maken om de goudproductie van Guyana in snelopvolgende étappes van de 1700 K.G., die zij heden bedraagt, op te voeren tot 10.000 K.G. Dit zal ruim vergoed worden door het recht van 1 fr. 25 per gram, dat de kolonie heft.

De Voorzitter van „Oost en West" onderscheiden.

Juist bij het ter perse gaan van dit blad vernemen wij, dat door de Fransche Regeering, in verband met de Koloniale Tentoonstelling te Vincennes, de voorzitter van „Oost en West", de heer R. Zuyderhoff, die voorzitter was van het „Nationaal Comité Tentoonstelling Parijs", werd benoemd tot Officier in de Orde van het Legioen van Eer.

Onze hartelijke gelukwenschen!

De Jaarvergadering van „Oost en West".

Onze vereeniging heeft op 25 Juni j.l. op het terrein der Indische tentoonstelling in Den Haag, hare jaarlijksche algemeene vergadering gehouden. Er was veel belangstelling, ook van de zijde der afdeelingen. Zelfs Curaçao was, door dr. Polvliet, vertegenwoordigd! De lunch was zeer gezellig. Wij komen op een en ander nog nader terug.

In het openingswoord van den algemeenen voorzitter, den heer R. Zuyderhoff, herdacht deze o.a. het bij den aanvang dezer maand aan de vereeniging door den dood ontvallen verdienstelijk hoofdbestuurslid, den heer L. A. Bakhuis.

Na de behandeling van het jaarverslag, de rekening en verantwoording 1931 met rapport der verificatie-commissie en de begrooting 1932 werd toestemming verleend voor toetreding der Vereeniging tot het Verbond van Koloniale Vereenigingen.

De aan de beurt van aftreden zijnde leden van het hoofdbestuur werden allen herkozen.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Amsterdam.

Het groote succes, dat de Afd. Amsterdam het vorig jaar mocht hebben met de 7-daagsche reisjes naar de Koloniale Tentoonstelling te Parijs, heeft verderstrekkende gevolgen gehad dan wij mochten verwachten. Er is zooveel genoten, dat velen ons het verzoek deden, dit jaar wederom een reisje te organiseeren, waardoor de kennismaking op de vorige reisjes hernieuwd kan worden en de band tusschen de leden en onze afdeeling wordt versterkt.

Wij hebben dan ook niet geaarzeld, gezien de buitengewoon aangename ervaringen, welke wij met het Reisbureau van The American Express Company hebben gehad, dit Bureau wederom te verzoeken een programma voor Londen en omgeving op te maken en wat den liefhebbers wordt geboden, vindt u hieronder vermeld.

Voor een bedrag van slechts *f* 111,50, 2e klasse *f* 102,25, kunt u — wij zouden haast zeggen op luxueuze wijze — van Londen genieten, mede dank zij den lagen Pondenkoers.

Het groote bezwaar voor velen is altijd wel geweest, dat de reiskosten naar Engeland zoo hoog waren en de Hotels, enz., ook al niet goedkoop bleken te zijn, waardoor een reisje van een week toch zeker op een *f* 150,— à *f* 175,— kwam.

Als u nu bedenkt, dat alleen de reis Rotterdam—Londen en terug nu nog *f* 54,— kost, dan behoeven wij niet te zeggen, dat dit reisje bijzonder goedkoop is, met zijn prima Hotel, uitstekende maaltijden, autotochten, enz.

Het culminatiepunt is echter wel de receptie aan het Aardrijkskundig Genootschap, waarover elders meer.

De reis is vastgesteld van 8 tot 14 Augustus a.s. en niet alleen de leden van de afdeeling Amsterdam en familie zijn welkom, doch ook leden van alle andere afdeelingen, inclusief introducé's worden uitgenoodigd aan deze excursie deel te nemen.

Een voorloopige storting ad *f* 10,— is bij aanmelding verplichtend, terwijl de inschrijvingsdatum op 1 Aug. a.s. definitief sluit. Een herhaling zal *niet* plaats vinden.

Verzocht wordt op te geven:

Naam (duidelijk geschreven), volledig adres, heer, dame of echtpaar, of dubbele dan wel eenpersoons kamer verlangd wordt. (Het aantal éénpersoons kamers is echter beperkt).

Wat de reis insluit:

Boot en spoor 1ste klasse per Batavier Lijn, heen en terug, inclusief maaltijden aan boord.

PROGRAMMA:

8 Augustus (Maandag):

Het gezelschap verzamelt zich tegen 18 uur voor het Station D. P. te Rotterdam, alwaar de autobussen van de Batavier Lijn gereed staan. Te 18.10 vertrekken de bussen naar de Jobskade, waarna men gelijk aan boord gaat. Onmiddellijk na vertrek uit Rotterdam te 19 u. vangt het diner aan, waarvan een ieder volop kan genieten, om reden wij eerst een paar uur later open zee krijgen.

9 Augustus (Dinsdag):

Tegen half acht is een ieder weer in de eetzaal verzameld om te ontbijten, waarvoor ongeveer een uur beschikbaar is. Wij varen nog een eindje de Theems op en zijn dan in Gravesend. Na de douane gepasseerd te zijn, gaan wij naar onze gereserveerde eerste Klasse coupé's van den boottrein, welke om 9.14 vertrekt en te 10.13 aan het Victoria Station arriveert.

Hier staan autobussen gereed om de deelnemers naar het Hotel te brengen; na een aardige rit door het drukste gedeelte van Londen.

De kamers worden opgezocht en de morgen wordt verder gebruikt om wat te rusten, voor zoover zulks noodig is.

Na de lunch in ons Hotel brengen wij een bezoek aan het British Museum, waar onder speciale leiding vooral de Koloniale Afdeelingen worden bezichtigd en verklaard. Ook de Egypte afdeeling met voorwerpen der laatste opgravingen wordt bezocht.

Na het bezoek gelegenheid ergens thee te drinken, waarvoor bijv. Lyons op Piccadilly de aangewezen inrichting is om het Engelsche leven mee te maken. Het diner wordt weer in het Hotel gebruikt, waarna een ieder vrij is om den avond naar verkiezing door te brengen.

Voor het reserveeren van plaatsen in Theaters wordt gaarne bemiddeling verleend.

10 Augustus (Woensdag):

Te 9.30 staan de auto's gereed voor de eerste tocht door de stad. Bezichtigd of bezocht worden o.a. Victoria Embankment, Monument (ter herinnering aan den grooten brand van Londen), Southwark (een der oudste deelen van Londen), de Tower, de Bank of England, St. Paul's Cathedral, Fleet Street (de z.g. Inktstraat, vanwege de vele dag- en weekbladen, welke daar gedrukt worden), Covent Garden (de fruit- en groentemarkt), enz., enz.

De tocht eindigt bij het Strand Palace Hotel, alwaar de lunch gebruikt wordt. Daarna vangt, eveneens van het Strand Palace, om 14.30 de tweede tocht aan en thans naar het West End. Wij gaan nu naar Trafalgar Square (met het Nelson Monument), The Mall, Buckingham Palace, Hyde Park, Bond Street (beroemd om de schitterende winkelzaken) Kensington, Westminster, White Hall (met het oorlogsmonument), enz., enz.

De tocht eindigt om 17.15, waarna wij verder nog wat kunnen rondwandelen.

Te 18.30 diner in ons Hotel.

11 Augustus (Donderdag):

Des morgens gaan wij naar de aflossing van de wacht der Horse Guards, een steeds betooverend schouwspel, dat zeer in den smaak zal vallen. Verder gelegenheid om nog eens door Londen's straten te wandelen en enkele gebouwen te zien.

De lunch wordt thans geserveerd in Lyons Cornerhouse (Strand).

Daarna volgt het officieel bezoek aan the Anglo—Batavian Society.

Diner in ons Hotel.

12 Augustus (Vrijdag):

Deze dag wordt in natuurschoon-opzicht de mooiste van de reis.

De morgens gaan wij per autocar naar het beroemde Richmond, waarbij de weg ons voert langs fraai natuurschoon, typisch Engelsch.

In Richmond, dat zoo heerlijk aan de Thames gelegen is en eveneens een prachtig park bezit, gebruiken wij de lunch, waarna er nog wat tijd over is om het spelevaren op de rivier te aanschouwen.

Een motorboot voert ons dan langs de Thamesoevers, heerlijk verscholen onder lommerlijk geboomte, in vele slingeringen naar Hampton Court alwaar wij de boot verlaten. Een speciale gids zal ons het beroemde Kasteel uitleggen, het grootste der Koninklijke Paleizen, in merkwaardig goeden staat gebleven. Een prachtig park omgeeft het geheel.

Daarna gaan wij weer per autocar naar Londen terug, alwaar wij tegen dinertijd arriveeren.

Diner in ons Hotel.

13 Augustus (Zaterdag):

Des morgens maken wij een derde autotocht, waarbij een bezoek wordt gebracht aan Whitechapel (het Londensche Ghetto) Lime House (Chinatown) enz., waarna de lunch in een of ander restaurant wordt gebruikt.

Na de lunch gelegenheid tot het doen van inkoopen, enz. Hoewel het Zaterdagmiddag is, zijn er vooral in het West End (Strand, enz.) zeer vele zaken, op allerlei gebied, geopend.

Om 17 uur is een ieder gereed en met ingepakte bagage in de Hal van het Hotel, vanwaar de autocars ons weer naar het Victoria Station brengen. Vandaar vertrekt de trein om 18.10, aankomst Gravesend Pier 19.02.

Het diner wordt aan boord gebruikt en den volgenden morgen arriveeren wij in Holland.

14 Augustus (Zondag):

Aankomst Rotterdam, Jobskade, te ca. 8 uur. Het ontbijt wordt aan boord geserveerd en daarna gaan wij door de douaneloods naar de autocars, welke de deelnemers weer naar het D. P. Station brengen, alwaar de reis eindigt.

Een ieder gaat op eigen gelegenheid naar zijn (haar) woonplaats terug.

De prijs voor deze excursie bedraagt f 111,50 en omvat:

Boot- en spoorreis 1ste klasse, Hotel 1ste klasse, alle maaltijden, 4 autotochten, officieele receptie, alle fooien (behalve aan boord) vervoer naar en van Hotel en Station, kruiers, enz.

Niet inbegrepen zijn: persoonlijke uitgaven of fooien voor diensten, bewezen door Hotel- of ander personeel, waschgoed, enz.

Indien 2e klasse reis verlangd wordt, worden de kosten *f* 102.25.

L. D. PETIT,
Secretaris Afd. Amsterdam.
Van Breestraat 21.

Afdeeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt:

1e. om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstreken in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benoodigde informaties te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of inhuur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

Bestuur: G. A. van Seventer, Sophialaan 20, voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonnelaan 16, Vice-Voorzitster; de H.H. J. H. Stocksmeier, Pr. Julianalaan 13, 1e secretaris en A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne practische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v. h. Informatiebureau.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Voor de leden in Ned.-Indië.

De leden die in Ned.-Indië verblijven worden vriendelijk verzocht de door hen verschuldigde contributie aan hem over te maken, zoodra door hen ontvangen is een postwisselformulier en zulks teneinde verdere kosten op de inning dier contributie niet noodeloos te vergrooten.

De Hoofdvertegenwoordiger van Oost en West,
L. M. F. PLATE.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad *f* 0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling

aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Studie-Commissie.

De heer H. J. A. Schroeder, Inspecteur van het Onderwijs te Willemstad (Curaçao) is opgetreden als vertegenwoordiger der Commissie aldaar. Genoemde heer is gaarne bereid alle mogelijke inlichtingen te verschaffen.

Erratum.

Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut.

(Afdeeling Volkenkunde).

In het Kol. Weekblad van 23 Juni, No. 25, is abusievelijk vermeld dat de 29e Indol. leergang te Amsterdam gehouden zal worden van 9—17 September '32. Dat moet zijn van *19 September—17 December '32.*

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij **uiterste** wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt **daartoe** de volgende vorm aanbevolen:

„**Ik** vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", **zetel** Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. **22**, de som van ....

uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden, **vrij van** alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den W. K. A. baron van Lynden, voorzitter der afdeeling; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

VAN DE REDACTIE.

Luchtpostverzending van Postpakketten naar Ned.-Indië.

Eenige dagen tijdwinst.

Postpakketten voor Ned.-Indië met inbegrip van waarde- en verrekenzendingen welke met de uitvarende mailbooten te Belawan worden aangebracht, zullen voortaan met de aansluitende luchtverbindingen kunnen worden doorgezonden naar de meest nabij de plaats van bestemming gelegen luchthaven in Ned.-Indië, vanwaar verdere doorzending met de gewone middelen van vervoer geschiedt. Het boven de gewone porten en rechten verschuldigde luchtrecht bedraagt per K.G. of gedeelte van een K.G. voor Pakanbaro *f* 0,80; overig gedeelte van Sumatra *f* 1,65; Java en verder gelegen eilanden *f* 2,65, te voldoen in gewone en/of luchtpostzegels.

Pakketten en adreskaarten moeten van een luchtpostetiket worden voorzien. Tijdwinst 2 à 3 dagen.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 23 Juni j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken werd 231 K.G. 089 G. bruto luchtpost verzonden met een netto-gewicht van 205 K.G. 131 G.

De zending bevatte 14230 brieven beneden 5 gram en 2178 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; tezamen 19344 stuks.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

R. C. Kwantes, admin. ambt. b.h. B.B., Corn. Krusemanstraat 3, Amsterdam-Zuid.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

W. E. Samson, lid der Weeskamer te Batavia, Sneeuwklokjesstraat 12, Den Haag; na 1 Juli Breestraat, Nijmegen; mr. L. J. A. Roskott, hoofdambt. der beschikking v.d. Proc. Gen., b.h. Hooggerechtshof, Statenlaan 55, Den Haag; ir. J. H. Degens, ing. 2e kl. b.d. W. en 's Lands B.O.W., Oleanderlaan 65, Den Haag; Th. H. B. Krone, 1e werktuigk. b.d. Gouv. Marine, 1e Helmersstraat 70, Amsterdam West; mr. A. P. C. Nelson, voorzitter v. d. Landraad te Jogjakarta, Conradkade 73, Den Haag; W. Rol, loods 1e kl. te Belawan, Nieuwlandersingel 73, Alkmaar; prof. dr. C. D. de Langen, hoogleeraar b.d. Geneesk. Hoogeschool te Batavia, Noordeinde 144, Den Haag; ds. T. J. van Oostrom Soede, predikant-voorz. der comm. v. hulppredikers te Amboina, Ned. Handel Mij., Den Haag; ir. W. J. Burck, directeur der Opiumfabr., Ant. Heinsiusstraat 25, Den Haag; ir. H. Grondijs, ing. 1e kl. b.d. dienst v.d. Mijnbouw, per adres mevr. de wed. E. Grünberg, 2e Schuytstraat 139, Den Haag; H. Vogelzang, mulo-onderwijzer, per adres S. Vogelzang, Heerenveen; M. G. Emeis, dir. der middelb. opl. school v. Inl. Ambt. te Fort de Kock, Lindenlaan 68, Huizen; mej. E. Lucas, hoofdverpleegster b.h. Mil. Hospitaal te Paramaribo, Olympiaweg 95, Amsterdam-Zuid. J. S. Carp, lithograaf burg. ambt. b.h. Reproductiebedr. v. d. Top. Dienst, Beeklaan 311, Den Haag; H. P. Carp, ambt. op wachtgeld, tevoren burg. ambt. tilhograaf b.h. Reproductiebedr. v.d. Top. Dienst, Beeklaan 311, Den Haag; F. E. Meijer, burgemeester van Probolinggo, Beerensteinerlaan 33, Bussum; J. J. G. Poell, directeur 2e kl. b.d. Strafgevangenis en Huis van Bewaring te Padang, Papengracht 12, Leiden; W. F. Janssen, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Acaciastraat 113, Den Haag; mr. O. E. G. Vosmaer, vice-president v.d. Raad van justitie te Soerabaja, p.a. H. Clignett, v. Slingelandtstraat 28, Den Haag; H. J. Rosier, gouv. arts 1e kl. b.d. dienst der Volksgezondheid te Soerakarta, Frankenslag 144, Den Haag; A. J. Pietersz., werktuigk.-teekenaar b.h. Marine-etabl. te Soerabaja, Woubruggestr. 33 huis, A'dam-W.; F. H. A. Claessen, inspect. v.d. lichamelijke opv. Binnenwiertzstraat 25, Eindhoven; J. P. de Vos, hoofd v.d. dienst v.h. IJkwezen, p.a. Ver. v. Ind. Verlofg., v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; C. Boomer, ijker 1e kl. b.h. IJkkantoor te Batavia, p.a. R'damsche Bankver., Breda; P. H. J. van Lierop, schoolhoofd b.d. Openb. Europ. Lag. school te Pasoeroean, Middenweg 7, Haarlem; prof. dr. E. W. Walch, hoogleeraar b.d. Geneesk. Hoogeschool te Batavia, Nic. Witsenstraat 19, Amsterdam.

Met Pensioen.

L. Baudoin, boscharchitect 1e kl. b.d. dienst v.h. Boschwezen, Gr. Visscherijplein 19 II, Rotterdam; A. J. de Munter, inspect. West. Lag. Ond., Laan Copes v. Cattenburch 107, Den Haag; A. Ammerlaan, schoolhoofd O.W.L.O., gepl. b.d. 1e Openb. Holl. Inl. school te Cheribon, Maaskade 156a, Rotterdam; Ch. Lang, hoofdagent 1e kl. b.d. alg. Pol. te Medan, St. Willebrordustraat 24, Utrecht, Elinckwijk; J. van Duijn, inspect. in Alg. dienst b.d. dienst der In- en uitvoerr. en Acc., per adres J. Vonck, Lubeckstraat 11, Den Haag.

Namen en adressen der Afdeelings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.
Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.
Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.
Bergen op Zoom: C. Sitsen, Antwerpsche Straat 28.
Breda: E. W. v. Veghel, Ginnikenweg 119.
Curaçao (West-Indië) H. J. C. Bodenburg, Hellmund, Willemstad.
Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.
't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.
Groningen: Mr. J. Feitsma, Heerestraat 79.
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.
Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Rozenstraat 20.
Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.
Paramaribo: H. J. Wolff.
Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.
Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 37.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.

Er is geen enkele reden, waarom oudere collega's een beginneling niet op oorzaak en gevolgen van zijn taak opmerkzaam zouden maken, zoodat hij voelt, dat hij deel heeft aan het bedrijf. Dan hangt het van den jongeman zelf af, of hij niets dan dorre cijfers zal zien, of dat elk cijfer zijn eigenaardige beteekenis heeft, met min of meer romantische bijzonderheden. (Der Organisator).

Wijs mij den leider en ik zal zijn menschen kennen. Wijs mij de menschen en ik zal hun leider kennen. (De Zakenwereld).

Mutatiestaat van 22 tot 29 Juni '32

Nieuwe Leden: — **Voorgesteld door:**

L. H. Kraak, Majoor der Infanterie, Bergen-op-Zoom, Bolwerk Noord 33. — het afdeelingsbestuur van Bergen-op-Zoom.

Afschrijvingen:

Mejuffrouw Ch. E. Soeters, Heemstede, v. d. Spiegellaan 20.

Adresveranderingen:

C. D. Lagerwerff, Oud-Generaal Majoor der Artillerie N. I. L., van Ginneken, Emmalaan 17, naar Wassenaar, Persijnlaan 5. *f* 5,—.

M. G. Emeis, Directeur Osvia, van Fort-de-Kock naar Huizen (N.-H.) Lindenlaan 68. *f* 5,—. (Rekent tot Afd. „'t Gooi".)

F. Hoogewerff, Arnhem, van Apeldoornschestraat 14 naar Sickeszlaan 1.

H. W. Weinhausen, Deventer, van Raamstraat 2 naar Grootburgerstraat 60.

D. A. N. Fisher, Oud Ass.-Resident, Den Haag, van Beukstraat 74 naar Dunklerstraat 18.

A. H. Giel, van Wassenaar, Narcislaan 24 naar Den Haag, Parkstraat 71.

J. H. Th. van der Maesen, Den Haag, van Conradkade 47 naar Begoniastraat 263.

W. J. F. Young, Den Haag, van Acaciastraat 139 A naar Weimarstraat 216.

A. H. Philips, Oud-Gouverneur van Atjeh, van Kota-Radja naar Davos-Platz, Somerset House, I Stock. Ost.

H. H. de Cock, Resident van Soerabaja, thans Lunggastraat 2.

W. Veenbaas, Adsp. Controleur B. B., thans te Donggala (res. Menado).

Mevrouw de Weduwe C. E. Velden—Süverkropp, onderwijzeres te Bandoeng, thans Ternatestraat 9.